Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5432 — 8/21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1 ՇԱՎՎԱԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5432

درعلیه وعلیه ﴿ آرەولك ﴾ غزتەسی ادارەسی

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՒՆ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԳԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյսոյ եւ զաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԽՆԴՐՈՅՆ ՆՈՐ ՎԻՃԱԿԸ

Կեդր. Վարչութեան բանագնաց–պատուիրակ էֆ.ի վերադարձէն ետքը մինչեւ հիմա բացայայտ եւ որոշ կերպով չգբուեցաւ հայ լրագրերուն մէջ թէ ինչ իմաստով տեղեկագիր ներու՝ ամենայն իր պաշտօնին կատարման առթիւ Երուսաղէմի վանքին գործերուն վրայ։ Սակայն այդ մասին դիտողութիւնն ընելը աւելորդ է, վասն զի կրնայ մտածուիլ թէ անուշադրութեան նկատումներ արժան դատած են զանց ընել հրապարակ հանելէ այդ տեղեկագրին ոչ միայն ամբողջութիւնը, այլ եւ բովանդակութիւնը։ Բայց նկատելով թէ այդ տեղեկագրին ամենէն էական եւ թուանշանական մասը հրատարակուած էր(*) մայրաքաղաքիս Մոնիթէօր լրագրին մէջ, որ ապահովաբար հայ ընթերցողներու համար չէ որ կը հրատարակուի, կը հեռանի թէ այդ տեղեկութիւնը չատ անկեղծ եւ սուղ չէ։

Բայց եթէ հայ թերթերուն մէջ ուղղակի չտեսնուեցաւ պարագին քանակութիւնը, Խառն Ժողովի վերջին նստին որոշմանց հրատարակութենէն իմացուեցաւ թէ պարագ մը գոյութիւն ունի, քանի որ հարկ դատուած է «1. Սաւելել պարագին աճելուն պատճառը»։

Մինչ պարագին վերաբերեալ կէտը չէ սակայն որ այսպէս անուղղակի կերպով կը հաղորդուի հայ հասարակութեան։ Այլ ա՛վ որ ուշադրութեամբ նկատողութեան առած է Խառն Ժողովի կարգած մասնախումբին տեսութեանց իբր եզրակացութիւն՝ Վարչութեան վերջին նստին մէջ ասած միւս վեց որոշումներն ալ, դիւրաւ կ'ըմբռնէ թէ ինչ եղած է Թելման էֆ.ի բերած տեղեկագրին իմաստը։ Չի քնական է հետեւցնել թէ բանագնաց–պատուիրակ էֆ.ի այդ տեղեկագիրն է որ կազմած է հիմը մասնախումբին տեսութեանց եւ առաջարկութեանց, որոնց իբր եզրակացութիւն՝ Խառն Ժողովը հարկ դատած է ծանօթ եօթը որոշումները տալ։ Այդ որոշումներուն նրբամիտ եւ դիւանագիտական խմբագրութիւնները արգելք մը չեն ունենար թէ Վարչութիւնը ինչ հայեացք ունի այժմ Երուսաղէմի գործերուն վրայ, եւ ինչ կարգադրութիւններ ընել պատրաստ դատած է։ Թէպէտ իւրաքանչիւր Թերթ փութաց իր տեսութեանց համաձայն մեկնել անոնց իմաստը եւ առակի մանրին պէս պարել թէ ինքն է կառք քաղը, բայց ամէն անկողմնակալ ընթերցող որ փոքր ինչ դատողութիւն ունի, կրնայ ինքնիրեն հանկնալ, առանց այս ու այն լրագրին քամահաճ մեկնութեանց կարօտ ըլլալու, թէ Կեդր. Վարչութիւնը ամէն բանէ առաջ փոյթ ունեցած է օրինական ուղիղ շաւղէն ընթանալով Երուսաղէմի վանական գործերուն կարգադրութիւնը՝ իր յատուկ կանոնագրութեան տրամադրութիւններուն պատշաճեցնել։ Հետեւաբար՝ այ մէկ Թերթի իրաւունք կը մնայ ըսել թէ Երուսաղէմի գործերուն նկատմամբ իր պաշտպանած դաղափարն է որ կը յաղթանակէ կամ իր դիտողութիւններն են որ կը գնահատուին։ Երբ գործերը Երուսաղէմի վանական կանոնագրին գծած սահմանին մէջ կարգադրուին, վանական բոլոր խնդիրները այնպիսի լուծում մը կը գտնեն, որով պիտի տեսնուի թէ խնդիր ըլլալու արժանի չէին, եւ ոչ ալ տեղի կար այսպիսի երկպառակութիւններ սահմանելու։

(*) Երեկի եւ առջի օրուան Թուրքերէն ու ֆրանսերէն Թերթերն ալ արտատպած են այս լուրը։ Ծ. Խ.

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (90)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Թ.

Օր. Անարիմանի մեկնելով հաւաքոյթին ամբողջ զուարթութիւնը կորսուած էր. այնուհետեւ դէմքերը մաղլ արտայայտութիւն մը առին ու խօսակցութիւնը դանդաղ հանդամանք մը։ Արման չատ մտազբաղ էր ու կամաւորին կը ջանար Լիւսիի խօսքերուն իմաստը հասկնալ։ Ո՛ր Թիւնը աղօտացնող եւ մթագնող տարակոյսի սեւ բիծերը եւ հետեւող ու նը-մանող միաք մը եղած է, մինչ միւսը՝ այդ ընդվզողը՝ դիպուածէն բերմամբը առնելով դասախրակութեամբ այնպիսի ներդնչումներ որոնք մարդը տարակուսանք եւ ճշմարտութեան հետապնդող կ'ընեն։ Իր ներքին հոգեկան եւ բարոյական կեանքին մէջ խռովք մը զգացած եւ մոռայլ ու մութ գանալով զաղափարը որուն կոչուած էր ծառայել, թօթափած է իր վրայէն այն սեւ վերարկուն որուն տակ ծածկուած՝ չէր ուզեր սեւաբոյր կեղծիքով մը ապրիլ՝ արտաքինին հանդէպ։

Եւ Հ. Մատաթիա Գարագաշը՝ ասոր համար եղաւ օր մը Գ. Մատաթիա Գարագաշեան, մինչ Հ. Մանուէլ Վ. Բաղջունի՝ իբր կրօնի համոզեալ պաշտօնեայ՝ շարունակեց իր ծառայութիւնները որոնք իր պարտականութեանց սահմանին մէջ էին, եւ մեռաւ նոյն իսկ զանոնք կատարած պահուն։ Գարագաշ հոգիներու վարդապետը ըլլալու տեղ՝ մնաց միայն վարդապետ եղաւ եւ նորէն նոր վերաշինեց համբաւ մը, որ անմահութեան փիւռուեցաւ յետոյ կամաց կամաց։

Հ. Մանուէլ Վ. Բաղջունի, իրական վանական մարդն է, որ կը ճչնի, կ'աշխատի, կը տառապի պարզապէս օգտակար ըլլալու տենչով, միշտ բարեպաշտ եւ հեղինակ զգաստութեամբ մը մերձենալով գիտութեանց սահմաններուն, որոնք չատ անգամ չատ ուղիղ չեն համեմատիր կրօնքի մարդոց դաւանանքին եւ ըմբռնումներուն հետ։ Բայց Բաղջունի փոխանակ քննելու, վերլուծելու, տարբաղդելու, կը դասաւորէ։ կը պատրաստեցնէ եւ կը հաղորդեցնէ իր դաղափարներուն եւ կարծիքներուն հետ բոլոր այն տարաշնչելի կէտերը որոնց յանախ հանդիպած է Թերեւս։ Նոյն իսկ իր անձն ալ կը պատրաստեցնէ իր աշխատասիրութեանց եւ կուսակցութեանց գործնական կիրառութեանցը այն գիտութեանց որոնց դասագիրքերը պարտասած էր անխոնջ կերպով մը իր միաքնական բազանդակեանքին մէջ։

Իր կեանքին մէջ հակասութիւն, ոստում եւ ընդվզում չկայ բնաւ երբեք։ Իր տաս-[illegible] սիալ դաղափարով մը գրաբար չարադրուած, ինքնին կը կազմէն դարձեալ ներդաշնակութիւն մը՝ մէկդմէկ լրացնելով եւ ամէնքը մէկէն կազմելով եւ ամբողջացնելով իր Գիտութեանց եւ Առուեստից հակայ Բառգիրքը, որ իր անունը անմոռանալի պիտի պահէ։

Բայց իր գլուխը ծառայութիւնը եղած է Բատուալի մէջ Մ.–Լաֆալէլեան վարժարանի կալուածներուն մասամբ կարարութիւնը զոր անընդհատ 25 տարի վարեց մեծ ձեռնհասութեամբ եւ որմէ դեռ այս տարի հրաժարեցաւ։ Այս տարի ի պարիս իրեն կատարուեցաւ մայիս 14 ին հանդէս մը, որուն մասնակցեցան անՀ միայն ուսանողութիւնը՝ այլ նաեւ բազմաթիւ տեղացիներ, որոնք եկած էին իրենց երախտագիտութիւնը յայտնելու այն բարերարին որ մեծ ծառայութիւն մատուցած էր, հոգ եւ գործ հայթայթելով իրենց այսքան տարիներ։ Վենետիկի ժողովուրդը արդէն առաջուց ճանչնալով երախտիքը անտեսանելէ Մխիթարեանին, հաճած էր որ տարիներ առաջ փոխուին Բաթման գեղին եւ անոր փողոցներուն անունները, որոնցմէ մէկը կը կրէ այսօր Բաղջունի անունը։ Նոյն օրը, Հ. Բաղջունի կը ստանար նաեւ Մխիթարեաններէն «Թագակիր Աբբայ» տիտղոսը, որով իրաւունք կը ստանար եպիսկոպոսական ըզգեստով պատարագելու, պաճուճ մը զոր Մխիթարեանք երկու հարիւր տարուան մէջ ապէ առաջ միայն մէկ անգամ տուած էին իրենց մէկ անդամակցին։ Այդ հանդէսէն յետոյ Հ. Բաղջունի Բատուալէն բաժնուեցաւ, միջավայրէ մը ուր իբր հշմարիտ ազատակալան եւ լուրջ մանուսագէտ՝ գիտցած էր տրդիւնաւորապէս չահագործել թէ հողերը եւ թէ արամադրելի դրամագլուխը։

Այս քաջարդ մը յոդնեցուցիչ աշխատութիւնը տակաւին մարած չէր իր մէջ եռանդը գործելու եւ աշխատելու, վասն զի անկէ հաղիւ բաժնուած՝ դարձեալ միաքանական գործերու համար հոս մայրաքաղաքս եկաւ ծերունի Մխիթարեանը եւ հոս է որ մեռաւ նոյնիսկ։ 18/1դեկտ.ին։

Իր դլուխ—գործին ճակատը ունէր նշանաբան մը. «յարատեւ ջանք». անոնուղեցոյցը որով իրաւամբ հանդիսացած էր յարատեւ ջանադրութեան մարմնացումը։

Գարագաշեան վանական ըլլալու կոչում ունեցող մարդ չէր։ Անձնուիրութիւնը՝ որ կրնայ անին առաջին նշանաբանը պէտք է ըլլայ, չատ ընտանի յատկանիշ մը չէր իրեն համար, վասն զի ուզած էր ինքն իրեն համար ապրիլ քան թէ ուրիշներու։ Իրաւ է թէ մեծ ուխտութիւններ ունեցաւ, արդիւնքներ երեսան հանեց, աշակերտներ հասցուց, գաղափարներ պաշտպանեց, բայց բոլոր այսոնց տակ ընդնմանել ուզեց եւ յաջողեցաւ գտնել ակնկալութիւն մը՝ որ իր արժանեաց գնահատութիւնը եղաւ։ Բաւական դիտրիկ հարստութեամբ մը վարձատրեցաւ այն հնարակութիւնէն որուն համար ժամ է, վարձատրել չգիտեր, գրական վաստակաւորները անօթի կը ձգէ, ըսուած է։

Գարագաշեանի կեանքը հերքում մըն էր այդ կարծիքը ունեցողներուն դէմ. եւ միանգամայն ապացոյց մը թէ գրագէտը չէ որ չվարձատրուիր. այլ ժողովուրդն է որ չի գնահատեր՝ վասն զի իրեն յարմար գործ մը չներկայացուիր։ Գարագաշեան կրցաւ չանգործել ժողովուրդը՝ անոր պէտքերը լրացնելով։ Իր Վիէննա տպած գործերէն ոչ մէկը այդ պէտքերը կը լրացնէին, հետեւաբար չժողովրդականացան։ Երբ Կ. Պոլիս եկաւ, մասնաւորապէս զարդացման ընդհանրոյ համարձակ պէտքերը մօտէն տեսաւ եւ fররականութիւններով եւ զանազան դասագիրքերով ոդոյնց հրապարակը։ Գրաբար ան տեսնուած լրումն էր, ուստի իր հմտութեամբ ալ հարազատ չանեցաւ։ Բայց երբ՝ [illegible] սիեպերական օրինաց համաձայն, եկաւ իրեն սահմանեալ տեղը գրաւել, Գարագաշեան այլեւս անցեալին համարեց դայն, Թէեւ տակաւին կենդանի եղած ըլլար։

Զարմանալի սէրը երբեմն ծայրայեղութեան կը տանի մարդը։ Գարագաշեանի գրաբարի նկատմամբ ունեցած սէրը չափազանցութիւն մըն էր, որուն հիմը կը կազմէին իր խոր հմտութիւնը եւ ծարաւութիւնն հիացումը, որոնք պատճառ եղած էին զինքը տրամաբանական, բնական եւ սովորական կարգէն չեղեցնելու եւ ծրնունդ տալու իր սա անկարելի պահանջումն որ էր վերակենդանացնել գրաբարը։ Իր այս չափազանցութիւնը երբ մէկ կողմ առնենք, պիտի գտնենք լեզուագէտ մը, հմուտ այնքան՝ որքան կարելի է ըլլալ։ Իր սկզբունքները եւ դատողութիւնները հին լեզուին նկատմամբ խիստ առողջ են եւ կը պատշաճին հիւսն Վիէննական Դպրոցին սկզբունքներուն որոնց ոտիկ հիմնադիրներէն ըլլալու պատիւը ունի։ Բայց իր հմտութիւնը այս տեսակէտով ալ պէտք է սահմանափակել, աւելի ևս որոշ կերպով պատկերացնելու համար մարդը իր բոլոր դործունէութիւնը։ Իր մէջ մի՛ փնտռէք բնաւ լեզուաբանը և համեմատական լեզուաբանութեան տարրական կանոնները գիտական սկզբունքներով կիրարկող մարդը։

Իր մասնագիտութիւնը լեզուին բառակազմութիւնը և fররականական դառնուածքներն են, որոնք իրեն համար գաղտնիք չուներ։ Արդէն միւսները համամտաբար նոր գիտութիւններ ըլլալով՝ իրեն անծանօթ մնացած էին եւ միայն վերի

(*) Տես. Ճաւակ Ոսկեդեղն Դպրութեան, էջ 203–204 Ա. տարի.

Արման, հակառակ իր սովորութեան, իր բարեկամներուն ընկերացած էր։ Անոնց հետ մինչեւ Նաւահանգիստ գնաց յամրաքայլ, ու կամաւորին առանձին ձգած ըլլալու մասին ցաւ յայտնելով ետ դարձաւ։ Դիլերը գաղջ, երկինքը պայծառ էր ու ծովուն բացերէն եկած սիւքը իր հետ կը բերէր աղմայայլ ծովին խուլ թաւալումը։ Խոր լռութիւն մը կը թեւածէր ամէն բանի վրայ, մինչ Արման անձկութիւններով ապրուած, ցաւագին տպաւորութիւն մը կրեց այդ պատկառելի ու բեղուն անդորրութեան եւ իր հոգին ամաչ յուզումներուն միջեւ տիրող մեծ հակադրութենէն։ Ուրեմն ինչ տեսակ մարդ էր ինք, այդքան մեղապարտ փորձութեանց եւ գծուն հրնարքներու մասնաւելու համար։ Ինչ, իր կեանքին երկու երրորդ տարիքը հասած, բաւական ուժ չունէր ինքզինքը բռնադատելու՝ խոհական ընթացքի մը հետեւելու համար։ Կասկածելի ուրախութեանց համար ո՛չ միայն իր հանդիսաւոր վրդովելու վտանգը աչք կ'առնէր, այլեւ իր պաշտած մէկ կնոջ երջանկութիւնը։ Ու այն մեղապարտ գոհացումը, որուն կը հետամտէր, հիմա կը մերժուէր իրեն։ Առանց փոխադարձօրէն վարձատրուելու՝ կամը կը յամառէր սիրել Լիւսին։

Թափանցիկ մթութեան մէջէն քալելով, շաղղուն լուսաւորներուն տակ, հանդարտ անհանութեան առջեւ, Արման արդահատելի դատ ինքզինքը։ Իր երբեմնի արիութեան ջերմագին զգացումը սրտին ազդեց ու տեսակ մը ամօթ զգաց իր անարժան արարքին վրայ։ Իր բարոյական անկումին համար կը առապէր։ Իր տենչանքին, իր յիմար անուրջին անհաղթութեանը վերահասու էր։ սակայն Լիւսիի պակերը, իր գեղեցիկ հակասով ու յախոր աչքերով, մարքին առջեւ կու գար։ սարսուռ մը կը ցնցէր իր բոլոր անդամները։ Ինչ երգոց վիպասանաց...։ Այս այն լեզուն է զոր տեսանելիք թեքնալ առ ամենայն նիւթ ըստ արժանի եւ ըստ պատշաճի, ծանր՝ յաղօթս, պարզ՝ ի վարդապետութիւնս, ատատիկ ի յանդիմանութեան. մեղմ՝ ի խրատս ծաղկալից ծաղկաւէտ՝ ի նկարագիրս, հոյակապ՝ ի վիպասանութեան, միշտ եւ յամենայնի լըսատակ, ղօն եւ վայելուչ, ի զարդասանան հանճար, այլ չքնաղ առանց պչրելոյ եւ հպարելոյ։ (**)

Ակէ կը հետեւցնեն թէ ամենակարող է, այսինքն ամէն գաղափար եւ ամէն միաք կրնայ արտայայտել։ Գարագաշեան եթէ միայն այս գաղափարը պաշտպաներ, սխալ բան մը ըսած չպիտի ըլլար։ Իր սխալը զայն վերակենդանացնելու եւ գործածելի ընելու գաղափարն է. որմէ այսօր ետ կնցած են իր գաղափարակիցները՝ ի՛նչպէս նաեւ Վենետիկի մեծայարգ միաբանութիւնը։

Գալով իր քննադատական երկերուն, պէտք է ըսել թէ մասնագիտական խորին հմտութեամբ մը լեցուն են անոնք, բայց դժբաղդաբար չատ ուղիղ եւ ճշգրիտ չեն իր եզրակացութիւնները, որոնք նոյնիսկ երեսնց հրատարակութեան պահուն քննադատելի չատ մը կէտեր կը պարունակէին, մինչդեռ այսօր բոլորովին վերակազմելի են։ Իր գլուխ—գործոցը՝ միակ գործն է որ իրմէ կը մնայ, հակառակ հեռասն հրկու տարբեր գիրքերու եւ բազմաթիւ տպագրութիւններու արժանացած գիրքերու հանդիսակ ըլլալուն, եւ ան ալ դժբաղդաբար այնքան թերի է ու պակասաւոր որ չատ հեռու չէ այն օրը սեր դարդի մը վերածուելու առանց օգուտ ունենալու։ Իր հնագիտական հմտութիւնը անուրանալի է, իր դատումներն ալ բաւական ճշդրիտ, բայց բոլորովին տկար է իր ատոգաբանական մասը՝ որ անբաժան եւ լրացուցիչ մասն է իր քառանդամ երկին նպատակին հասնելու ծառայող մը։

Գարագաշեան իբր հրապարակագիր ալ դեր մը կատարած է, բայց այդ դերը այնքա՛ն անշնչ կը մնայ գրաբարագէտին քով որ մարդ չպիտի ուզէ անոր վրայ անդրադառնալ, ինչպէս նաեւ իրը նախաձեռնութիւն կամ գործ չէ ունեցած, առանց սակայն ինքը զերծ մնացած ըլլալու որ եւ է իմաստասիրական զբաղոցի ազդեցութենէ։

Պրիւնէրական մըն էր, բայց օր մը հրապարակաւ ա՛յլ այդ դպրոցը պաշտպանեց եւ ա՛յլ ալ դայն բացատրեց հանրութեան։ Իրը իրեն համար չլնած էր այդ համոզումը։ Նոյն իսկ իր Փիլիսոփայութեան գիրքին մէջ որ եւ է սկզբունքի հանրակութիւն չկայ անոր նկատմամբ, այլ ընդհակառակը կէս–բարեպաշտիկ չուզէ մը՝ որ նախին եկեղեցական մարդը կը լիցնէ։ Հետեւաբար անձնական եւ ժողովրդը ուղղակի չանգրդռող երկ մը չթողուր Գարագաշեան։ Այս մասին՝ ինչպէս իրենց նախնական կեանքին մէջ նոյնպէս եւ մահուանը օրը դարձեալ կը համամտին Բաղջունի եւ Գարագաշեան, որոնց երկուքին ալ աշխատասիրութիւններէն միայն կը մնայ մէկ մէկ նշանակելի գործ, անոնցմէ ալ մէկը անմատչելի, միւսը թէ՝ չատերու անմատնելի եւ թէ միաբդամայն հինանալու տրամադիր։ Իսկ այն միւս գործերը զոր երկուքն ալ ունեցած են, գրաւորեան ժողովրդականացման եւ կենդանի լեզուներու անխուսափելի տիրապետութեան բերմամբ՝ անգործածելի դիրքերու դասակարգը անցած են, որոնցմէ ալեւոր անոնք միայն պիտի օգտուին որոնք հին լեզուին վրայ քիչ չատ ծանօթութիւն ունին։ Եւ դժբաղդութիւնը հոն է որ ասոնց թիւը օրէ օր կը նուազի։

Ս. ԱՆԴԵՂԵԱՆ

(Մասիս)

(**) Տես Ճաւակ էջ 3, Ազդ։

ԵՐԿՈՒ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐԸ

ՔԱՋՈՒՆԻ ՍՒ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Օրուան մը միայն տարբերութեամբ իրարու հետեւ գերեզման կ'իջնեն Հ. Մանուէլ Վ. Բաղջունի՝ Վենետիկեան Մխիթարեանը եւ Հ. Մատաթիա Անտոն Գարագաշեան՝ Վիէննացի Մխիթարեանը։

Երկուքն ալ արդէն լի վաստակօք ինչպէս պիտի ըսէին—կը փակեն իրենց կեանքը, կատարած իրենց դերը եւ պարտականութիւնը, եւ հասած այնպիսի տարիքի մը՝ ուրկէ յետոյ ալեւոր աշխատիլ դժուար է։

Հ. Մանուէլ Բաղջունի, ընկ. Կ. Պոլսեցի, ծնած 1823 օգոստոս 9ին, հետեւաբար հինգ տարու աւելի փոքր է քան Մատաթիա Գարագաշը որ 1818 փետր. 11ին ծնած է՝ դարձեալ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Ինչպէս հասակաւ հինգ տարու մեծ էր նոյնպէս նաեւ ձեռնադրութեամբ երեց էր Գարագաշ որ 1840 նոյեմբեր 1ին քահանայական կարգ կը ստանար, մինչ Բաղջունի 1843 օգոստոս 15ին նոյն ատիճանը կ'առնէր Վենետիկի մէջ։

Մինչեւ հոս երկուքին կեանքը իրարմէ զանազանող որեւէ կէտ կամ դիրքում չկայ։ Տարբերութիւնը միայն հոն է որ մէկը չէ ունեցած այդ միաքի յատակողմն ալ կը դարձնէր, սպառնական կը դանէր զանոնք։ Ինքզինքը մեղադրեց՝ Արմանի իմաց տալուն համար Լիւսիի հաւանութիւնը Բրավանի հետ ամուսնանալու համար։ Վերահասու եղաւ թէ որքան անկայուն էր այն երաշխաւորութիւնը, որուն վրայ դրած անդորը կեանքի մը յոյսը։ Մտատանջութեան ու տրտմութեան մատնուեցաւ։ Տարակոյսի ու վստահութեան այդ փոփոխակի զգացումները այնքան ցաւագինօրէն կը սեղմէին իր սիրտը որ խեղդուիլը կուգար։ Մէկ կողմ քաշուեցաւ, այնքան ժդունած որ մարքիզը ու Արման մտեցան կոմսուհիին՝ անձկութեամբ ու փութկոտութեամբ։ Մեղմօրէն ժպտեցաւ, սառնիկ տարբերութենէն դանդատեցաւ, որ մարքիզ կը բերէր վրան, եւ ապահովեց թէ բան մը չունէր։ Արդարեւ ինքզինքը աղէկ զգացած էր, Արմանի ահաբեկած դէմքը տեսնելով ու անոր ցոյց տուած հոգածութիւնը հաստատելով։ Այդ խեղճ սիրտ մեծ բանի մը պէտք չէր զգար՝ մխիթարուելու համար։

Ժամը տասնին ատենները, կոմսուհին թոյլտուութիւն խնդրեց իր սենեակը երթալու։ Մարքիզը, իր կասարած ճամբորդութենէն յոգնած, հրաժեշտ առաւ եւ Վիլլային բոլոր հիւրերը անոր ընկերացան։ Արդարեւ ամէն իրիկուն թատրոններու կամ այլարիկ ընկերութեանց մէջ անցընելու վարժուած այդ Բարիզցիներուն համար անտանելի կը թուէր մտերմական ընդունելութիւնը։ Ու մարքիզը Թրուվիլ առաջնորդելու պատրուակին տակ, ամէնքն ալ Բաղջնօ գացին, ուր լոյսերը կը փոփոխէին մթութեան մէջ, նուագախումբը գոռ ձայներ կը հանէր, աղխարհիկ կիները, չքեղ արդուզարդով, իրենց պարակիցներու թեւերուն մէջ կը զուարճանային դիտելով փոքր օտարազգիներուն պարելը։

Արման, հակառակ իր սովորութեան, իր բարեկամներուն ընկերացած էր։ Անոնց հետ մինչեւ Նաւահանգիստ գնաց յամրաքայլ, ու կոմսուհին առանձին ձգած ըլլալու մասին ցաւ յայտնելով ետ դարձաւ։ Դիլերը գաղջ, երկինքը պայծառ էր ու ծովուն բացերէն եկած սիւքը իր հետ կը բերէր աղմայայլ ծովին խուլ թաւալումը։ Խոր լռութիւն մը կը թեւածէր ամէն բանի վրայ, մինչ Արման անձկութիւններով ապրուած, ցաւագին տպաւորութիւն մը կրեց այդ պատկառելի ու բեղուն անդորրութեան եւ իր հոգին ամաչ յուզումներուն միջեւ տիրող մեծ հակադրութենէն։ Ուրեմն ինչ տեսակ մարդ էր ինք, այդքան մեղապարտ փորձութեանց եւ գծուն հրնարքներու մասնաւելու համար։ Ինչ, իր կեանքին երկու երրորդ տարիքը հասած, բաւական ուժ չունէր ինքզինքը բռնադատելու՝ խոհական ընթացքի մը հետեւելու համար։ Կասկածելի ուրախութեանց համար ո՛չ միայն իր հանդիսաւոր վրդովելու վտանգը աչք կ'առնէր, այլեւ իր պաշտած մէկ կնոջ երջանկութիւնը։ Ու այն մեղապարտ գոհացումը, որուն կը հետամտէր, հիմա կը մերժուէր իրեն։ Առանց փոխադարձօրէն վարձատրուելու՝ կամը կը յամառէր սիրել Լիւսին։

Թափանցիկ մթութեան մէջէն քալելով, շաղղուն լուսաւորներուն տակ, հանդարտ անհանութեան առջեւ, Արման արդահատելի դատ ինքզինքը։ Իր երբեմնի արիութեան ջերմագին զգացումը սրտին ազդեց ու տեսակ մը ամօթ զգաց իր անարժան արարքին վրայ։ Իր բարոյական անկումին համար կը առապէր։ Իր տենչանքին, իր յիմար անուրջին անհաղթութեանը վերահասու էր։ սակայն Լիւսիի պակերը, իր գեղեցիկ հակասով ու յախոր աչքերով, մարքին առջեւ կու գար։ սարսուռ մը կը ցնցէր իր բոլոր անդամները։ «Անիմաստ բան է իմ ըրածս, կարելի է որ բնաւ չի սիրեր զիս, ու ես կը տառապիմ, յամառելով անով զբաղիլ։» Ու հակառակ ամէն բանի, անդիմադրելիօրէն կը մղուէր իր գէչ տարփանքին։ Իր ընդվզած բանականութիւնը կը զայրանար սրտին տկարութեան վրայ։ Բայց չէր կրնար զսպել զայն։

Արման նաեւ սա մտածումները կ'ունենար։ «Հարկ չկայ երթալ Լիւսին գտնել այս իրիկուն։ Անոր եւ իմ միջեւ բացատրութեան մը պէտք չկայ։ հետեւաբար կացութիւնը անփոփոխ կը մնայ։ Վաղը, ներողութիւն խնդրող քսի մը խօսք կ'ուղղեմ անոր, իմ անհեթեթ բարկութեանս ու ստանալիքներուս համար։ Փա՛յթս չէ թէ իմ խօսքերուս հաւատ ընծայէ կամ ոչ։ Այն ատեն ամէն ինչ պիտի փրկուի, թէ՛ իր անձնասրութիւնը եւ թէ պատշաճութիւնները։ Առիթ չունիմ ալ եւս իրեն ըսելու այն խօսքերը, որոնց մասին լուռ կեցայ մինչեւ հիմա։ Ահ որքա՛ն խոհական ու լաւ բան մը պիտի ըլլար ատիկա։ Այսպէս պէտք է ընել։»

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ.

Ընտրութիւններ. — Պայքար. — Նախարարական կուսակցութիւնը. — Նախարարաց խորհուրդը. — Լորտ Միլներ.

Լոնտոն, 15 դեկտ. — Այսօր կը կատարուին երեսփոխանական մասնակի ընտրութիւնները Տալուիչի եւ Լիուիշէմի մէջ։ Առանց մասնաւոր կարեւորութիւնը այն է թէ ցոյց պիտի տան Լոնտոնի ընտրողներուն զգացումները Պ. Զէմպրլէնի ելմտական ծրագիրներուն եւ նախարարութեան առաջարկած մաքսային փոխադարձութեան քաղաքականութեան նկատմամբ։ Ընտրական երկու շրջանակներու մէջ ամբողջ օրը տարօրինակ ոգեւորութիւն մը կը տիրէ։ Անհամեմատ երթեւեկութիւն մը կառքերու, որոնց ընտրելիները վարձած են ընտրողները տանելու համար քուէարկութեանց արանները։ Կը հարցնեն ընտրողին թէ ինքնաշարժ կառքով՝ թէ մէկ կամ երկու ձի լծուած կառքով կ'ուզէ երթալ քուէարկութեանց սրահները։ Տալուիչի մէջ ազատական կուսակցութեան ընտրելին իր ազատադրութեանը տակ ունի քսան ինքնաշարժ կառք եւ ութսուն ալ սովորական։ Նախարարական ընտրելին ալ ունի վաթսուն ինքնաշարժ կառք։ Լիուիշէմի մէջ խանդավառութիւնը չափ ու սահման չունի։ Նախարարական Պ. Պալֆուր իսկ իր ամէնէն լաւ ինքնաշարժ կառքը դրկած է նախարարական կուսակցութեան ընտրողներու։ Բնաւ չէ եղած ընտրական այսքան բուռն պայքար մը։ Տալուիչի մէջ 1900 ին կատարուած ընտրութեանց առեն պահպանողական ընտրելին առանց ընդդիմութեան կրցաւ ընտրուիլ։ 1895 ին երեք հազար ձայնի մեծամասնութիւն չհասած էր։ Լիուիշէմի մէջ 1900ին ու 1895ին պահպանողական ընտրելին առանց ընդդիմութեան ընտրուեցաւ, մինչդեռ քանի մը տարի առաջ երկու հազար ձայնի մեծամասնութեամբ ընտրուած էր։ Հետեւաբար նախարարական կուսակցութեան ընտրելիները իրաւունք ունին այս անգամ ալ յաղթանակ մը յուսալու։ Իրկիւնն ժամ 11 ին քուէարկութեանց արդիւնքը իմացուեցաւ։ Լիուիշէմի մէջ պահպանողական այրինքն նախարարական կուսակցութեան ընտրելին՝ Քոթս հազարապետը ընտրուեցաւ 2012 քուէի առաւելութեամբ։ Տալուիչի մէջ ալ նախարարական կուսակցութիւնէն առաջի. Հարիւրը ընտրուեցաւ 1437 ձայնի առաւելութեամբ։ Ցիլլ Սթրիթի մէջ, լրագիրներու խմբագրատան թաղը, ժողովրդեան ոգեւորութիւն մը հաւաքուած էր խմբագրատուններուն առաջեւ։ Երբ ընտրութեանց արդիւնքը հաղորդուեցաւ, «Կեցցէ՛»ներ օդը թնդացուցին ի պատիւ Պ. Զէմպրլէնի։

— Երէկ տիրող կարծիքն հակառակ, այսօր կ'ըսուի թէ նախարարաց Խորհուրդ Տարեցյանէն առաջ պիտի չտամարուի։ Նախարարապետ Պ. Պալֆուր, այսօր, Լոնտոնէն մեկնեցաւ դէպի գիւղային կալուածները։

Քեբքաուն. — Լորտ Միլներ, այսօր, հոս ժամանեց։ Ընդունելութիւնը պարզ եղաւ եւ առանց քաղաքական հանգամանքի։ Լորտ Միլներ քանի մը օր Քէբքաուն պիտի մնայ։

ՏՐԱՆՍԱ.

Նախարարաց խորհուրդը. — Պիտութեանց հաշվապարանը. — Կրօնական միաբանութիւններ. — Վարժարանները խրնդիրը։

Բարիզ, 15 դեկտ. — Նախարարաց Խորհուրդին այսօրուան նիստին, որուն կը նախագահէր Պ. Լուպէ, կրթական նախարար Պ. Շոմիէ տրամանեցաւ օրինագիծ մը ներկայացնել Սրնտ. Ժողովին՝ Բարիզի գիտութեանց հանգանարանին մէջ ընդհանուր բնագիտութեան դասախօսութիւն մը հաստատելու համար։ Այդ դասախօսութիւնը պիտի յանձնուի Պ. Բիւրի օր, ինչպէս ծանուցուցաւ, իր կնոջ եւ Պ. Պէքըրէլի հետ սատարուն Նոպէլի մրցանակը։ «Ասաֆոմի մասին ըրած գիւտին համար։

— Նախարարապետ Պ. Բոնպ իր պաշտօնակիցներուն հաղորդեց այն օրինագիծը, որով տրամաբեալ կրօնական միաբանութիւններուն կ'արգիլուի ուսուցանել՝ բոլոր սահմաններուն համար։ Այդ օրինագիծը որ ուրբաթ օր Սրնտ. Ժողովին պիտի ներկայացուի, կը ջնջէ բոլոր օրէնքներուն եւ հրամանագիրներուն կողմէ կրօնական միաբանութեանց տրուած արտօնութիւնները՝ ուսուցում կատարելու մասին։ Ներքին գործոց նախարարին հինգ տարուան պայմանժամ տրուած է այդ օրէնքին կատարեալ կիրառումը ապահովելու համար։ Նախարարապետը իր ծրագրին մէջ կարեւոր սեղեկութիւններ կը հաղորդէ նոյն կարգի վարժարաններու մասին։ Հիմա դոյութիւն ունեցող միաբանական նախնական այն վարժարանները որոնք նոր օրինագիծին տրամադրութեան համաձայն պիտի փակուին, 3,494 հատ են, որոնց 1,293ը մանչերու եւ 2,195ը աղջկանց։ Այս վերջիններուն 574ը կը վարեն 374 մայրապետական միաբանութիւններ որոնք միայն ուսուցումով կը զբաղին եւ նոր օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն, անմիջապէս պիտի լուծուին։ Իսկ 1,621ն ալ իսոն միաբանութիւններ կը վարեն, որոնք ուսուցումէ զատ ուրիշ նպատակներու պիտի կրնան ծառայել։ Պետութիւնը իբրեւ նպաստ 25 միլիոն ֆր.էն աւելի գումար պիտի յատկացնէ հանրային վարժարաններու շինութեան եւ ընդարձակման համար։ Փակուելիք 3494 վարժարաններէն 1900ը պիտի կրնան անմիջապէս փակուիլ, վասն զի հանրային վարժարանները պիտի կրնան անոնց ուսանողները իսկոյն ընդունիլ։ 350ին համար ալ շէնքեր պիտի վարձուին, ծախքը հայանքին կողմէ վճարուելով։

ԻՏԱԼԻԱ.

Երեսփ. Ժողովին մէջ. — Արտաքին քաղաքականութիւնը. — Հարցապնդում. — Արտաքին գործոց նախարարին պատասխանը։

Հռոմ, 15 դեկտ. — Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը ձեւաք առաւ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցապնդումներու վիճաբանութիւնը։ Երեսփխան Պ. Ֆրաքասի պահանջեց որ Իտալիա ուելի ազդեցիկ ընթացքի մը հետեւի միջազգային խնդիրներու վերաբերեալ քաղաքականութեան մէջ։ Պ. տի Սան-Ճիուլիանօ Ափրիկէի վերաբերեալ խնդիրներու մասին խօսելով ըսաւ թէ ատոնք առաջնակարգ շահեկանութիւն մը ունին Իտալիոյ համար։ Ըսաւ թէ Իտալիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ կնքուած դաշնադրութիւնը պէտք չէ հանգիստ բաց մը նկատել։ Պ. Բարլօ տէլ Պալօ ալ յայտարարեց թէ Աւստրիոյ հպատակ Իտալացիները իրաւունք ունին իտալական համակարգի մը ենթարկուելու։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթոնի, եղած հարցապնդումներուն պատասխանելով, ըսաւ թէ կը պահարակէ կարգ մը ուսանելիներու եւ խորհրդարանականներու ծարտնդ տարքը որոնք պատճառ եղան Իտալիոյ մէջ Աւստրիոյ դէմ եղած արտայայտութեանց։ Պ. Թիթոնի յարեց թէ Իտալիա խաղաղասէր քաղաքականութեան մը փափաքող է, որով հաստատելի պիտի մնայ Երբեակ Զինակցութեան, որ զօրաւոր երաշխաւորութիւն մըն է խաղաղութեան, եւ որ արդէք չէ եղած ոչ Անգլիոյ հետ աւանդական բարեկամութեան եւ ոչ ալ Ֆրանսայի հետ բարեբաստիկ կերպով վերանորոգած բարեկամութեան։ Արտաքին գործոց նախարարը լիչեց Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին եղած խանդավառ ընդունելութիւնները Բարիզի եւ Լոնտոնի մէջ, որոնք կը համապատասխանեն Հռոմի մէջ կատարած թագաւորին եղած ընդունելութեան եւ Լուպէ նախագահին համար ալ ըլլալիքին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Երեսփ. Ժողովին մէջ. — Ֆոն Պիւլով կոմսը եւ ընկերվարականները. — Ալզաս-Լորէնի պահանջումներ։

Պերլին, 15 դեկտ. — Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովին այսօրուան նիստին մէջ քանի մը պահպանողական առանձնաներ հաւանութիւն յայտնելին նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին կողմէ վերջին նիստերուն մէջ արտասանուած երկու ճառերուն։ Նաեւ յայտարարեցին թէ հարկ է խիստ միջոցներ ձեռք առնել ընկերվարականներուն դէմ։ Ֆոն Պիւլով կոմսը պատասխանեց թէ նախարարութիւնը չուզեր դիմել արտասովոր օրէ՛ քներու՝ օրէնքի համար միաձայնութիւն մը պիտի չկրնայ գտնել Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Նախարարապետը յարեց թէ կարելի չէ Գերմանիոյ ներկայ կացութիւնը բաղդատել Ֆրանսայի հարիւր տարի առաջուան վիճակին հետ։

— Երեսփ. Ժողովին գումարման շարունակութիւնը մէջ Սիրաղպուրկի երեսփոխան Պ. Պոլսէնթալ յայտարարեց թէ Ալզաս-Լորէն կը պահանջեն որ Գերմանիոյ դաշնակցային երկիրներուն համահաւասար վիճակի մէջ դրուին։ Ատենապետը յարեց թէ ֆոն Պիւլով կոմսին տարամ խոստումները աւելի պիտի նը պատուեն ընկերվարական կուսակցութեան։ Ալզաս-Լորէնի նախարար Պ. ֆոն Բիլլեր պատասխանեց թէ պահանջուած հաւասարութիւնը կարելի չէ շուտով կատարել։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ.

Զրանցիին դաշնադրութիւնը. — Բանամայի կողմէ ռսարագրուած. — Մ. Նամանգաց խորհրդարանին մէջ։

Նու-Եորք, 15 դեկտ. — Այսօր Նիւ-Եորք ժամանեց Բանամայի ջրանցքին դաշնադրութիւնը՝ Բանամայի կառավարութեան կողմէ ստորագրուած. իսկոյն յանձնուեցաւ Մ. Նամանգաց կառավարութեան մէկ ներկայացուցիչին որ Ուաշինգթըն տարաւ զայն։

—Անգլիական դեսպանը, մօտերս, Մ. Նամանգաց արտաքին գործոց նախարարին պիտի յանձնէ քոլոմպիական պարտութիւնի ունեցուցիչներու ազերսագիրը՝ խնդրող Պ. Ռուզվէլթէն որ Բոլոմպիոյ հարաւային պարտքին տրդար բաժինով մը մասնակցի Բանամայ։

—Մ. Նամանգաց Մերակոյտին ու Երեսփ. Ժողովին հանրավարական փոքրամասնութիւնները կը պատրաստուին դիմադրելու Բանամայի ջրանցքին դաշնադրութեան վաւերացմանը, որուն վերաբերեալ մասնակի վիճաբանութիւն մը կատարուեցաւ այսօր։

—Հէյպրն ծերակուտականը, այսօր, ծրագիր մը ներկայացուց, որով Պ. Ռուզվէլթ պիտի բանակցի Հաթիի ու Սէն-Տոմինկի հետ այդ երկու երկիրներուն վճարագրութիւնը ձեռք բերելու, վասն զի առանց քաղաքական անհանգստութեան վիճակը եւ Բանամայի հետ համեմատութեամբ աշխարհագրական դիրքը անհրաժեշտ կ'ընծայեն։

ՄԱՍՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.

Ռուսիա եւ Ճաբոն. — Ճաբոնական զօրքերը Քորէայի մէջ. — Ճաբոնական պատասխանները։

Բարիզ, 15 դեկտ. — Մինչ անվերջ կարծիքներ կը լայնանային Ռուսիոյ տարբերութեանին վրայ ու բանակցութիւնները չատ կը ձգձգուէին, երկիւղ պատճառող բանը վերջապէս իրականութիւն դարձաւ։ Քորէայի եզերքներուն վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ։ Ճաբոնցիները ցամաք ելած ու զէնք պարպած են Քորէացիներուն վրայ։ Մոքբոյի մէջ պատահած է այդ միջադէպը։ Մոքբոյ փոքր նաւահանգիստ մըն է, օտար վաճառականութեան առջեւ գոց, Թանկ-Սուի գետաբերանը, Սէուլի ճիշդ հարաւակողմը։ Հետեւաբար Զէմուլբոյի հետ տրգելք կ'ըլլայ մայրաքաղաքին մերձեցման՝ թշնամիին կողմէ։ Առջի օրը անկարգութիւններ ծագած են այդ քաղաքին մէջ Ճաբոնցիներու կողմէ գործածուած գաղթականի քորէացիներու գործաւորական վէճերուն պատճառաւ։ Քորէական իշխանութիւնները փոխանակ զսպելու՝ կը քաջալերէին զանոնք։ Այս պարագաներուն մէջ է որ Սուի-եանն ճաբոնական թնդանօթակիրը ծովային հետեւակազօրք ցամաք հանած է, որոնք գործած են կրակ ընել ժողովրդեան վրայ, զայն հանդարտեցնելու համար։ Տասնըհօթը քորէացի վիրաւորուեցան։ Քորէայի կառավարութիւնը չատ նեղացած է ճաբոնական հրամանատարին այս արարքին համար։ Մոքբոյի մէջ տեղի ունեցած անկարգութիւնները յանկարծական բան մը չէին։ Ծագած այդ գործաւորական վէճէն առաջ ճաբոնական սարքանքներու վաճառման դէմ պայքար կը մղուէր։ Կը կարծուի թէ ռուսական նաւատորմին մարտանաւերէն մէկը, որ հիմա Զէմուլբօ կը գտնուի, հրաման ստացած է Մոքբօ մեկնելու։ Ուրեմն Ռուսիա եւ Ճաբոն իրարու հանդէպ կը գտնուին։

—Մարգինկ Բոսք հետեւեալ կերպով կը պարզէ այն պահանջումները՝ զորս Ճաբոն ըրած է Ռուսիայէ.— 1. Քորէայի մասին Ճաբոն չի կրնար թոյլ տալ որ թերակղզին կամ անոր մէկ մասը ուրիշ տերութեան մը ձեռքին մէջ ինայ, մանաւանդ Ռուսիոյ, սա պատճառներուն համար։ Ա. Ճաբոնի ապահովութեան եւ ուրիշ քաղաքական նկատումներու համար։ Բ. Թերակղզիին մէջ Ճաբոնի ճարտարագործական ու առեւտրական շահերուն գերակշռութեան համար։ Այս երկու կէտերը կատարելապէս ընդունուած են անգլեւամերիկեան համաձայնութեան մէջ։ Գ. Գալով Մանչուրիոյ, Ճաբոն չի թոյլատրեր որ Մանչուրիա մնայուն կերպով գրաւուի Ռուսիոյ կողմէ։ Ա. որովհետեւ այս խնդրին առնչութիւնը նկատի առնելով քորեական խնդրին հետ, Ճաբոն պարտի փրկել Քորէայի մէջ ունեցած իր կենսական ու օրինաւոր իրաւունքները։ Բ. Որովհետեւ անհրաժեշտ է խուսափիլ վտանգաւոր սպառնալիքներէ, Ճաբոնի վրայ արշաւանքի ը տնակեղով, ոչ պիտի գրաւուած սը իրր հետեւանք։ Գ. որովհետեւ Մանչուրիա այնպիսի իրաւունքներ ունի Ճաբոնի մէջ՝ որոնք դաշնագիրներով ճանչցուած են եւ չպէտք՝ զրոյ պարտի պահպանել։ Նաեւ պէտք է նկատի առնել Մանչուրիոյ աշխարհագրական դիրքը՝ հանդէպ Բէյնէլի ծովածոցին, Բէքինի ու Թիէն-Զինի։ Դ. Որովհետեւ անհրաժեշտ է որ բաց դուռի քաղաքականութեան եւ հաւասարութեան սկզբունքները պահպանուին եւ ատոնք վտանգի մէջ նկատուին, իրր թէ Մանչուրիա ռուսական գրաւման մը ենթակայ ըլլար։ Ե. Որովհետեւ Ճաբոն, բոլոր տեղութեանց մէջ, ինք ջանք կը տարի Զինու ամբողջութեան պահպանման։ Զ. Որովհետեւ Ճաբոնի աղդեցութիւնը պիտի նուազէր յաւ Զինացիներուն, եթէ թոյլ տայ որ Ռուսիա աւելցնէ պէս շարմի, հակառակ ընդունած յանձնառութիւններուն՝ Զինու հանդէպ։

—Թոքիոյեն կը հեռագրեն թէ նախկին աւագ պաշտօնատարներու Խորհուրդը այսօր պիտի գումարուի, Ռուսիոյ պատասխանը քննելու համար։ Հանրային կարծիքը բաւական մտատանջ է եւ ճաքանական թուղթերը բաւական անկում կ'ունենան։ Սեսլէն լուր հասած է թէ Մ. Նամանգաց դեսպանը վերջնական պատասխան մը ուղած է քորէական կառավարութենէն, Ռուսու նաւամարտը մերձագային վճռաւորութեան առջեւ բանալու մասին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑԻՆԵՐԸ.

Զօրավար Ուուտի պաշտօնավարութիւնը. — Ուկախ նոր կամուրջի մը բացումը։

Ուսուիկիքը, 15 դեկտ. — Մերակուսական Հանանը զինուորական գործերու յանձնաժողովին խնդիրը է որ զօրավար Ուուտ եւ կանչուի Փիլիպպինները։ Պ. Ռուզվէլթի կողմէ առաջարկուած ասիական բարգրացումն առիթ, որ ջերմաչէ քննադատուեցաւ Մերակոյտին մէջ, զօրավար Ուուտ հրաւիրուեր է բացատրութիւններ տալու Փիլիպպինի իր վարչութեան օրով ըրածներու մասին, մինչ կառավարիչ էր հոն, եւ պատասխանելու իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւններուն։

—Այսօր Նիւ-Եորքի մէջ բացումը կը կատարուի Ուիլիեմսպուրկի արկախ մեծ կամուրջին, Իսթ Ռիվըրի վրայ կանգնուած, եւ մրցակից Պրուքլինի առկախ կամուրջին։ Եօթը տարիէ ի վեր կ'աշխատուէր այդ կամուրջին շինութեան, որ թէեւ Պրուքլինի կամուրջին վայելչութիւնը չունի, բայց ազնարիս ամենէն գեղեցիկ կամուրջն է ու յիսուն միլիոն ֆրանք ծախք եղած է։ 7200 ոտք երկայնութիւն ունի եւ հարիւր երեսունչորսիդ ոտք բարձր է ծովուն մակերեսէն։ Կամուրջին վրայէն կրնան հասատատուիլ ելեւքարական երկաթուղիի չորս գիծեր, երկու շրջելիք թրամուէյներ, երկու ճամբաներ կառքերու համար եւ երկու նրբուղիներ՝ հեծելակներու համար։ Իսթ Ռիվըրի վրայ ուրիշ երկու կամուրջներու շինութեան ալ պիտի ձեռնարկուի։

ՍՊԱՆԻԱ.

Նախարարութիւնը. — Խորհրդարանը — Կուսակցութիւնները։

Մատրիտ, 16 դեկտ. — Սպանիոյ մէջ խորհրդարանական կնճռոտութիւնը կը շարունակէ։ Ընդդիմադիրները հանդիսաւոր կ'ելլան պահպանողական կուսակցութեան պառակտումին հանդէպ, որ խումբերու կը բաժնուի պէտ ունենալով նախարարպետ Պ. Մաուրան, Պ. Վիլլավերդէն եւ Պ. Բիլանը։ Գլխաւոր խումբերը հաւատարիմ կը մնան Պ. Սիլվէյտի, ուրկէ, երէկ պիտի խնդրուէր ստանձնել կուսակցապետի պաշտօնը, վասն զի ներկայ պարագաներուն մէջ անիկա միայն կարող է գերագոյն ջանք մը ընել՝ կարգապահութիւնը պահպանելու եւ պահպանողական կուսակցութիւնը դեռ իշխանութեան վրայ պահելու համար։ Կ'ըսուի թէ Աշքարակա զորավարին եւ Պ. Տաթոյի նախաձեռնութեամբ ուրիշ լուծում մըն ալ պիտի արուի խնդրոյն, վասնզի Պ. Սիլվէյտ այնքան տրամադիր չէ մտնել յաղաքական կրկէսին մէջ։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ Պ. Մաուրայի նախարարութիւնը ալ եւս եթէ չյաղդի, նորէն ազատական կուսակցութենէն պիտի կազմուի դեռեւին։ Ելմտացոյցին քուէարկութիւնը կը փութացուցուի, վասնզի կրնայ ըլլալ որ այդ անակնկալ պարագաներ պատահին։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.

Առեւտրական պայմանագրութիւնը. — Բանակցութիւնները։ — Աննպաստ կացութիւն։

Հռոմ, 16 դեկտ. — Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ մէջեւ կնքուելիք առեւտրական առժամեայ պայմանագրութեան համար կատարուած բանակցութիւնները մինչեւ հիմա եղրակացութեան մը չյանգեցան, թէ՛ գիներու եւ թէ՛ ուրիշ ապրանքներու մասին, ոչ Աւստրիոյ եւ ոչ ալ Իտալիոյ կողմէ։ Ուրեմն մաքսային պատերազմը մօտալուտ է երկու երկիրներուն մէջեւ։ Իտալիոյ մէջ այդ պատահականութիւնը չատ հանդարտութեամբ նկատուելու կ'առնուի։ Հիւսիսային նահանգները մաքսային պատերազմէ մը չեն վախնար, վասն զի ձեռարուեստին համար շահաւոր պիտի ըլլայ։ Գալով հարաւային նահանգներուն, մեծ մասամբ ծախած են իրենց դինները, նարինջները եւ լիմոնները։ Մնաց որ իտալական ժողովուրդը որ ընդհանրապէս վաղուանին վրայ չի մտածեր, հանդարտ է։ Հաստատում մը կայ թէ մաքսային պատերազմը աւելի Աւստրիոյ համար անհարմար պիտի ըլլայ։ Վասն զի իտալական հրապարակին վրայ պիտի կորսնցնէ 1888 էն ի վեր շահածը ի մասնաւորապէս Ֆրանսայի եւ թէ այս վերջինը շահաւոր պիտի ըլլայ՝ նոյն թուականէն ի վեր կորսնցուցածը վերստին ձեռք բերելով։

ԿԱՐԹԻՆԱԼԻ ՄԸ ԿՏԱԿԸ.

Կարթինալ Հէրբրոյի երկասիրութիւնը. — Գուպպի ու Փիլիպպեանց վրէժը. — Յիսուսի հագուստ Գր. կտակուած։

Լոնտոն, 15 դեկտ. — Որքան ալ մեծապէս յարգելի ըլլայ մեռեալի մը վերջին կամքին գործադրութիւնը, երբեմն այնպէս կը պատահի որ կտակընկալները չուարած մնան։ Այդ վիճակին մէջ են մասնաւորապէս Հէրբերտ կարթինալին, Վալենսիոյի արքեպիսկոպոսը որ դեկտ. 10ին մեռաւ։ Սեռը ձեռնս կագեր կ'ըսէ թէ հանգուցեալը կտակած է յիսուն հազար ֆր.՝ տրուելու համար սպանիայի այն զօրավարին որ յաղդի բանական զրաւոր բանակ մը Մ. Նահանգները ցամաք հանել՝ Գուպպի ու Փիլիպպիններու պարտութեանց վրէժը լուծելու նպատակով։ Այդ դէպքը մինչեւ որ տեղի ունենայ, յիսուն հազար ֆր.ը պիտի հանգիր Սպանիոյ Պանքային դրամարկղներուն մէջ։ Այդ գումարը անչուշտ մինչեւ որ նպատակին յատկացուի, տոկոսները պիտի աւելնան անոր վրայ, որպէս կտակին քաջարի գործադրողը աւելի շատ վարձատրութիւն մը պիտի ստանայ, ուրիշ բան է, եթէ կարթինալին ժառանգորդները, վրէժխնդրութեան նուազ ոգի ունենալով, միջոց մը չգտնեն կտակը ջնջել տալու համար։

ՄՈՄԶԷՆ.

Մոմզէնի համակարգիը Ցարանսայի նկատմամբ. — Իր մեկ անհիպ հերքումը։

Պերլին, 15 դեկտ. — Նոյեմ. 19ին, Վիէննայի մէջ, գիտական ընկերութեան մը առջեւ խօսելով, հմտաւոր բանասէր Թէոտոր Կոմբերց հետաքրքրաշարժ եւ անաչառ մանրամասնութիւն մը հաղորդեց Մոմզէնի վրայ։ Վեր երկրին նկատմամբ սերոյ ծայրայեղ զգացում չունէր բնաւ։ Գերման ժողովուրդը դեռ նոր զգնուած էր իր վրայ նախայարձակ եղողներուն։ Ամէն կողմ ուրախութեան աղաղակներ կը բարձրանային։ բայց Մոմզէն հրմուռաք չէր զգար։ դառն մտազբաղում մը գրաւած էր զինքը։ Տխրութեամբ կը դիտէր ապագան։ Սա մտածումը կ'ապաքնկէր զինքը թէ երկու քաղաքակրթիչ ազգեր երկար տեսն թշնամի պիտի ըլլան իրարու հետ։ Այս մտածումը այնքան ներուժ հանգամանք մը առաւ որ Սրտանի լուրը ստանալէն անմիջապէս յետոյ քերթուած մը չմնաց, որ ծանօթ է իր բոլոր մտերիմներուն։ Բայց քերթուածը չէ հրատարակուած, եւ թէ եթէ հրատարակուէր մեծ չարեկանութիւն պիտի կարդացուէր։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 19 Նոյ.— Անգլիական լրագիրները միշտ աննպատակ կը հրատարակեն լուրեր։ Այսօր հանդերձ թօքիոյէն առնուած հեռագիր մը պաշտօնական աղբիւրէ կը ծանուցանէ թէ Ճաբոն ոչ եւ է պատասխան չէ տուած Ռուսիոյ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երէկ գիշեր զրոյց տարածուեցաւ թէ Ճաբոն պատերազմ հրատարակած է Ռուսիոյ դէմ, բայց Ճաբոնական դեսպանատունը հերքեց այդ լուրը։ Թօքիոյէն եկած լուրեր կ'ըսեն թէ Ճաբոն գոհացուցիչ պատասխաններ ստացած է Ռուսիոյեն։

ԱԹԷՆՔ.—Նոր դանդիեը, որ մազմուեցաւ Մ. Թէոթոքիսի նախարարապետութեամբ, որ իր երդումը կատարեց այսօր։

ՀԱՆՈՎԷՐ.— Հանովէրի զօրագունդին հարիւրեակին առթիւ տարբերուած չքեղ հանդերձին մէջ։ Ալպերթ թագաւորը բժշկապետ Վիրէկէմ կոչեց, կենացը, որուն պատասխանեց Ն. Վեհափառութիւնը բարձրաձայն ճառով մը որ ջերմ ծափերով ողջունուեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. Ժողովը վաւերացուց այն օրինագիծը, որ կ'արուներ կառավարութիւնը տոժամպէս առեւտրական համաձայնութիւն մը կնքել Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ։

—Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարը կը հրատարակէ Պիսա Ժ.ի մէկ նամակը, որ կ'ըսէ թէ Էպիսի փոխէ իր քաղաքականութիւնը՝ իտալական կառավարութեան հանդէպ։

ԲԱՐԻԶ.— Տրէյֆիւսի դատին վերանքննութեան յանձնաժողովը ընդունեց վերաքննութիւնը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Պայրամական Զնկոյցը ինչպէս ծանոյց, չաբաթ գիշեր Լուսնոյ մահիկը տեսնուած չըլլալով, կիրակի օրը ամրողջացաւ Բամազան ամսուան երեսուն օրը եւ այսօր, երկուշաբթի, սկսաւ Պայրամը որ կը տեւէ երեք օր։ Այս առաւօտ մեծ շքով կատարուեցաւ Պայրամի հանդէսը։ Առաւօտն կանուխ կայս. Պալատէն մինչեւ Պէշիքթաշի Սինան Փաշա մզկիթը եւ անկէ ալ մինչեւ Տոլմա Պաղչէի պալատը հնձեալ եւ հետեւակ զինուորներ բարեւի կոչած էին։ Նաեւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը։ Առաւօտն վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մէջ բազմած եւ հանդիսական շքեղ թափորով մը գնաց Պէշիքթաշի Սինան փաշա մզկիթը, որ ծիսական Մեծ-Եպարքոսին, Նախարարներուն եւ բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն կողմէ որոնց ամէնքն ալ համազգեստ կը կրէին։ Ն. Վեհափառութիւնը կատարեց առտուան աղօթքը եւ պահ մը հանդիստ առնելէ ետքը, ճամբայ ելաւ դէպի Տոլմա Պաղչէի Պալատը։ Վեհ. Սուլթանը բազմած էր փառաւոր կառքի մէջ։ Թափորին առջեւէն կ'երթային Մեծ-Եպարքոսը ու Նախարարները՝ ամէնքն ալ ձի հեծած, իսկ կառքին երկու կողմերէն կարգով կ'երթային քաղաքային ու զինուորական բոլոր պաշտօնատարները՝ ամէնքն ալ համազգեստով եւ պատուանշաններով։ Զինուորական նուագածուները Համիտիէ քայլերգը կը նուագէին եւ զինուորները ու ժողովուրդը «Բաշիչաքըմ չոք եաշա» կը գոչէին։ Տոլմա Պաղչէի պալատան մեծ դրան առջեւ կոչած էին կայս. հրացանակիրները եւ խատէմները։ Վեհ. Սուլթանը Տոլմա Պաղչէի պալատը ժամանելուն՝ պահ մը հանդիստ առաւ եւ յետոյ դնաց Գոնտոյից մեծ դղեակը, ուր սկսաւ Պայրամի շնորհաւորութեան պաշտօնական արարողութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւնը բազմած էր Կայս. Գոնտոն վրայ։ Նախ ներկայացաւ Նգիպ-իլ-Էշրաֆ էֆ.ն որ իր ընտանիքի անդամներուն ներկայացնելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ։ Յետոյ ներկայացան Մեծ-Եպարքոսը, պաշտօնի վրայ գտնուող եւ անպաշտօն բոլոր նախարարները եւ քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Ապա ներկայացաւ Շեյխ-իլ-Իսլամ էֆ.ն, որուն հետեւեցան կրօնական բարձրաստիճան պաշտօնատարները. ամէնքն ալ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ բարեմաղթութիւններ ըրին։ Բոլոր ներկայացողները համազգեստ ու պատուանշան կը կրէին։ Արարողութիւնները աւարտելէն ետքը, Վեհ. Սուլթանը պահ մը հանգիստ առաւ եւ յետոյ Սըլաղըի Կայս. Պալատը դարձաւ մեծ հանդէսով։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն չաբաթ եւայն բաշխուեցաւ Պայրամի հանդէսին ներկայ գտնուող բոլոր զինուորներուն։

—Օտար տէրութեանց վեհապետները Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։

—Եգիպտոսի Խիվը, Մէքքէի էմիրը, կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները, գաւառներու հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը եւայլն շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։

—Պարիզաքնները, օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանները եւ առեւտրական ու սեղանաւորական մեծ հաստատութեանց անօրէնները Կայս. Պալատ կ'երթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

— Բ. Դրան կողմէ, երէկ, Պայրամի առթիւ զրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներու։

— Պայրամի առթիւ միսով բիլաւ եւ օշարակ պիտի տրուի Կ. Պոլիս գտնուող բոլոր զինուորներուն։

— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Պայրամի առթիւ ազատ արձակել այն զինուորական բանտարկեալները որոնք թեթեւ յանցանքներու համար դատապարտուած եւ իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են։

— Օսմ. բոլոր մարտանաւերը, շգեղանաւերը եւ դեսպանատանց պահակաւորները դրօշներով զարդարուած են։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլիսի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Մալիւմաթ ու Սեւրվեր լրագիրներու խմբագիրներէն Բիթթաք պէյի։ Սալիսէի աստիճան Մենկիլիքի գոյմագամ Բէսիք պէյի։

— Գարասիի գաւառին հայուակալ անուանուեցաւ Քէրքօքի նախկին հայուակալ Հասան Էնվէր էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՐՆ ՈՒ ԱՍՏԻՃԱՆՆ. — Ա. կանոնագրի Իթթիխար պատուանշանը ընդունեցաւ տարրդապետ Իպրահիմ պէյի։

— Ականակուռ Մէքթիպի՝ կայս. Անձնական Գրանձուն նախարար Սաղրդ Յովհաննէս էֆ.ի, կայս. Պալատան քարտուղար Ձէվատ պէյի եւ դեր-ծովակալ Ռաուֆ փաշայի։

— Ականակուռ Օսմանլի՝ կայս. Անձնական Գրանձուն նախարարութեան խորհրդական ու հաշուակալ Խալիլ էֆ.ի։

— Առաջին կարգի Շէֆգատ՝ Օսմ. Պանքային խորհրդական Բ.ի՝ նոր պարգեւներ։

— Պալայի աստիճան՝ կայս. Պալատական քարտուղարներէն Հագդը, Էքրէմ, Բէշիր ու Բէքիր պէյերու։

—Իւլիսի առաջին աստիճան՝ Ֆրանսերէն Սուրիէք լրագրէն խմբագիր Մանաս էֆ.ի։

ՎԱՍԵՄ. ԹԱՀԻՐ ՊՇ.—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Պալայի աստիճան շնորհել Մալիւմաթ ու Սեւրվեր լրագիրներու արտաքին գրագիր Վասեմ. Թահիր պէյի։ Կը շնորհաւորենք Ն. Վեհափառութիւնը կայս. այդ բարի շնորհաց արժանանալուն համար։

Կայս. այս շնորհը նոր հաւատաք մը է այն բարձր գնահատանքն ու քաջալերութեան զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնը կը շնորհէ տեղական մամլոյ զարգացման եւ յառաջդիմութեան։

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—Վեհ. Սուլթանը հեռագիրներ ուղղեցաւ Ռուսիոյ Նիքոլայ կայսեր եւ Սեւ Լերան Նիքոլայ իշխանին, շնորհաւորեց անոնց անուան տօնախմբութիւնը։ Թէ կայսրը եւ թէ իշխանը հ

դանոցին անօրէնը եւայլն։ Ցեռոյ պարահանդէս մը տրուեցաւ։ Պարարարը չքեղապէս զարդարուած էր։ Ներկայ էին արտաքին գործոց նախարարութեան մասնաւոր դիւանին անօրէն Եուսուֆ Ֆրանքօ պէյ, հելլենական եւ սպանիական դեսպանները, Սեւ Լերան դեսպանատան գործակատարը եւայլն։

—Շաբաթ օրը Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանին անուան տօնախմբութեանը առթիւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Սեւ Լերան դեսպանատան մէջ։

—Մեծ-Նպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները Սեւ Լերան դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

—Պետական Խորհուրդին քաղաքային տիւղին անդամ Թիւրխան փաշա ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Սեւ Լերան դեսպանատան գործակատարին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐը.—Մանասդերի նահանգին Հարիմէ գիւղին ժողովուրդն այն Պուլկարներն որոնք աւազակներու միացած էին, կայս. գթութեան դիմած ըլլալով, հարկ եղած գործողութիւնները կատարուեր եւ իրենց գիւղերուն մէջ վերահաստատուեր են։

—Գըրգիլիսէի Իյնէէ գիւղէն վեց Պուլկարներ որոնք Արեւելեան Ռումելի փախած էին, զղջում յայտներ ու իրենց տեղերը վերադարձեր են։

—Օսմանիէ դաւառակին Պէքրէվէ գիւղէն երկու եւ Դոչանէի Թրանէ գիւղէն Պուլկար մը, որոնք վեց ամիս առաջ Պուլկարիա փախած էին, զղջում յայտներ ու իրենց տեղերը վերադարձեր են։

ՇՈՏԼԱՆԴԷՆ կը գրեն թէ Լատին հաւատակութենէն դարձակ Թուքայի որդին՝ Բալուշ որ անցեալները հելլենական հիւպատոսարանին գալասը պանծելով փախած էր, չկրնալով փախչիլ կայս. կառավարութեան խիստ հալածումներէն, անձնասպան եղեր է տեղական կառավարութեան։

ՄԱՆԱՍԴԷՐԻ կեդրոնական դաւառակին զանազան գիւղերուն մէջ վերջացող չարթուն բնակարաններու շինութեան համար 16,159 եւ կարօտներու համար ալ 3,1800 ղրուշ բաշխուած է։ Մինչեւ հիմա շինուած բնակարաններու թիւն է 3698։

ՍԷԼԱՆԻԿի նահանգին մէջ երկթուղիներու պահպանութեան պաշտօն ունեցող զինուորներու բնակութեանը համար առաջաւորներու կառուցումը փութով առաջ կը տարուի։ Շատ տեղեր ալ աւարտած է։

ՀԱԼԷՊԷն երէկ իրիկուն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հալէպի ու շրջականերու հրամանատար Ֆէրիզ Ալի Մուհէին փաշա որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռեր է։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ երբ միւնոյն տանը մէջ բնակող ընտանիքի մը անդամներուն համար անդցագիր առնել հարկ ըլլայ, ամէնուն համար միայն մէկ իլմուխապէր պահանջելու է։ իսկ իրարու ազգական չեղող եւ կամ ազգական ըլլալով ուրիշ տուն բնակողներէն ալ զատ զատ իլմուխապէր պահանջել։

ՎԱՆԱՁ հիւանդանոցը պիտի ընդարձակուի ու նորոգուի։

ՊԻԹԼԻՍԻ չրջակայ Կարշանի ու Շիրվանի մէջ երեւան ելած հիւանդութիւնը դարմանելու համար նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, զինուորական տասը փորձառու բժիշկներ պիտի ղրկուին։ Նաեւ Կ. Պոլսէն ու Տրապիզոնէն ալ դեղեր։ Այդ որոշումը հաղորդուեցաւ Սպարապետի Դրան։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նահանգին մէջ ճամբաներու շինութեան ալխատելու փոխարէն գանձուած տուրքը այս տարի հարիւրին երեսուն աւելի եղած է։

ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ առեւտրական դատարանը դատաւորութիւնը կը ծանուցանէ թէ Հասան Բիրա անունը որ Աթէնք փախած ու խռովարարական հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած էր, եղեռնադատ առեւանին կողմէ ի բացակայութեան դատաւորով դատապարտուեր է մշանջենական բերդարգելութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու եւ ստացուածքներուն գրաւմանը։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Տէրսիմի Պախթիարը ալիբէյթէն Տըմոնցն օղլի Բոշօ անուն աւազակը որ բաւական տանէ ի վեր թէմախի, Ակնայ ու Տէվրիկի կողմերը կ'ապատակէր, ձերբակալուեր է։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ առաջին մասին՝ Դոնեայէն-Էրէյլի գիծին 52 քիլոմէթր տեղն ճամբաները շինուած ըլլալով երկաթ գիծերը պիտի դեռեւօրին։ Դոնեա-Էրէյլիի մասը ուարակէ եռքը պիտի սկսուի Էրէյլէն մինչեւ Պուլկուրլուք մասը՝ 85 քիլոմէթր։

ՀԱՅԵՐը.— Զեռնաս պաշտօնարանին հրաման տրուեցաւ որ հայերը մեքենայի միջոցաւ պատրաստելու մասին քննութիւն կատարելով արդիւնքը տեղեկագրուի։ Նաեւ տեղական ալիբէյներու սպառումը աւելցնելու մասին հարկ եղածը գործադրուի եւ այդ տարիս չահագործներու տարքը արգիլուի։

ԹՈՒՐԳԻՒ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ.— Սապահ հեռաւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէն.— «Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը անցեալ օր պատուիրակութեանց ժողովին մէջ կարեւոր ճառ մը տրտատանելով, խօսեցաւ Թուրքիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ եղած բարեկամական փոխադարձ յարաբերութեանց վրայ եւ ըսաւ թէ այդ բարեւոք յարաբերութիւնները անուշտ աւելի պիտի ամրանդուին։ Կոլուխովսքի կոմսը նաեւ մեծապէս գովեց Վեհ. Սուլթանին բարձր ձիրքերը ու յատկութիւնները։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒՄՈՒԹԻՒՆը քաջալերելու համար, ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց թէմէթթիւի տուրքէ ազատ կացուցանել չերամի հունտ հայցողները եւ զուտ չերամաբուծութեամբ պարապողները։ Շերամի հունտ ներածողներն ալ տասանորդի տուրքէ զերծ պիտի մնան, մինչեւ այն աեն որ երկրին մէջ պէտք եղած քանակութեամբ հանի։ Թուրքի տեղեւներն ալ զերծ պիտի ըլլան ա եւ է տուրքէ։ Թուրքի պարէզներէն 1000ին 4 համեմատութեամբ տուրք մը միայն պիտի առնուի, իսկ եթէ այդ պարէզներուն մէջ ուրիշ պտղատու ծառեր գտնուին, առանցմէ ալ անջատաբար տասանորդի տուրք պիտի առնուի։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՇՐԻԷի վարչութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ նորէն քանի մը չոգենաւեր չինել տալու համար։

—Շիրքէթի վարչութիւնը երկրորդ նաւամատոյց մը չինել պիտի տայ Պէշիքթաշի առվնոյ։

ԵԷՆԻՋԷՐԻՆԵՐՈՒ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍը Պայրամի առթիւ այցելողներէն, դեկտ. 5էն 12, երկու ղրուշ պիտի առնուի իւրաքանչիւրէ մէտալ։

ԴԱՍԹԷՄՈՒՆԻԷն առնուած տեղեկութեանց նայելով, նահանգին մէջ բերրիձին տարեկան արտադրութիւնն է 2,488,000օխա, որուն կէսէն աւելին կ'արտածուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Արճէլի մէջ (Վան) անցեալները երկրաշարժի զորաւոր ցընցում մը զգացուեր է, տակաւ վնասակար հետեւանք մը չէ ունեցեր։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ Օտուն Բազարի կողմը, անցեալ օր, Զէյթունզատէ Թէվֆիգ էֆ.ի տունէն հրդեհ ծագեր է։ Ժողովուրդը որ տակաւին չուկայի հրդեհին դառն ապաւորութենը տակ կը գտնուէր, անմիջական օգնութիւններ հասուցեր է, որով այդ տունը միայն այրեր է։ Վնասը քանի մը հարիւր ոսկի կը հաշուուի։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին ալֆիթէքրաբ Օսման էֆ. որ հիւանդ էր, մեռեր է։

ՀԱԼԷՊի նահանգին առողջապահական նախագրդ քնիչ Ամէտ Ֆուատ էֆ. որ հիւանդ էր, մեռեր է ուրբաթ առաւօտեան։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Ղալաթիոյ Խավեար խանը հաստատուած մատենի կարգատան էֆ. Նոհապետեան, հասոյթի յաւելման համար, ծրագիր մը մատուցեր է քաղաքապետութեան։ Դորան Խորհուրդը նկատողութեան առած է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Առեւտրական երկրորդ դատարանը անանկ հակակեց Բերա մեծ փողոց Շըմիզբրի Իւնիվէրսէլի տէրը՝ Պ. Բարաստրուլ Լէոնիտասը։ Դատարանին անդամ Եանքօ էֆ. ժիւմիսէր կարգացուցաւ եւ փաստաբան Սէլիմ Հիւսնի ու Ժան Բրոքօ էֆ.ներն ալ առաջարկեցին։ Իրատ այդ առթիւ կ'ըսէ.—«Բարաստրուլ Ընկերութիւնը թէեւ Պէրութի մէջ ալ ճիւղ մը ունի, սակայն պահանջատէրերէն փախչելու համար դոյն ուրիշի մը փոխանցեր է։ Միանգամայն պահանջատէրերը անպայման կերպով հրաւիրեր է տասը հազար ոսկիէ աւելի ունեցած պարքը վճարելու համար. մէկ կողմէ անոնց հետ բանակցութեան ձեռնարկեր եւ միւս կողմէ ալ ապրանքները զանազան տեղեր աւանդ թողելով դրամները դրպաներ է։ Եռայ պահանջատէրերուն յայտարարեր է որ աւանդ թողուած ապրանքներ ունի, եւ թէ նաեւ առաք ազատելով, յեռայ պիտի վճարէ պահանջատէրերուն առնելիքները։ Վերջապէս շաբաթ օրը անակնութիւն հրաչ-կեր է։»

ՀՐԴԵՀ.—Առլի գիւղը առուան դէմ Պէօյիւք Պէկէք Քիլիսէ Ճատէսի Խարլամպօ անուն մարդու մը տունէն հրդեհ ծագելով միայն այդ չէնքը այրեցաւ։ Տնեցիները հաղիւ կրցան ազատիլ։ Կրակը սկսած էր վառարանի խողովակէն եւեր կայծէն։ Տունը 120 ոսկիի ապահովագրուած էր։

ՖԷՐԻԴԻՒԼԻ ՈՃԻՐը. — Ֆէրիգիւղի Պարուխանէ Ճատէսէն, լերան կողմը փարախի մը մէջ հաստատուած Հայ մը Սահակ, 75 տարեկան, առջի գիշեր ժամը 9ուկէսին փարախին արտաքին դրան առեւ մեռած գտնուեցաւ, քանի մը տեղերէն վիրաւորուած։ Անոր սպասաւորը՝ Հասան ոստիկանութեան դիմելով իմաց տուաւ, ըսելով որ Թագսիմի կողմէ յաճախորդներու կաթ տարած ու վերադարձած տանն սպանուած գտեր է Սահակը։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Սահակ կոկորդէն կտրուած եւ քանի մը տեղերէն ալ վիրաւորուած է։ Սահակ որդի մը ունի՝ Դաւիթ որ կառապանութիւն կ'ընէ։ Դաւիթ մինչ կը կռուէր իր հօրը հետ։ Ոստիկանութիւնը կասկածելով որ Դաւիթ եւ Իսմայիլ անուն անձ մը Սահակը սպաննած են՝ անոր դրամը չորթելու համար, երկուքն ալ ձերբակալեց ու հարցքննութեան ենթարկեց։

ԿԼՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ Հայոց եկեղեցիին փողոցին մէջ երէկ գիշեր խանութի Պոդես աղայի առունը. անեցիներու բացակայութենը միջոցին, գող մտնելով, քսան մը, ոսկի ժամացոյց մը, մատանի մը, երկաթուղիի պարտատոմսեր եւ այլն ընդամենը 70-80 ոսկի արժէքով գոյքեր գողցան։ Պոդես աղայի խանութին երկու յոյն սպասաւորները իրենք կասկածելի ներքակալուեցան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ արժէտէրերուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին արամադրութեան համաձայն, ջնջուած կը նկատուին բոլոր կտրօնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին ուարտէլէն մինչեւ վեց տարի եւաքը։ Հետեւաբար պայմանաժամը 1898 մարտ 1/13ին ուարտող 29 թիւ կտրօնները եթէ մինչեւ 31/13 մարտ 1904 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 5—12

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% բրիօրիթէ պարտատոմսերէն ունեցողներուն թէ, 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին Ժ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին բոլոր այն կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին ուարտէլէն մինչեւ վեց տարի եւաքը։

Հետեւաբար նոյն պարտատոմսերուն թիւ 15 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը ուարտած է 1898 մարտ 1/13ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 Մարտ 1904։ 6—12

Կ. Պոլիս, 29)12 դեկտ. 1903

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը՝ իր հետ ունենալով Ա. Գործակատար Արիս էֆ.ն այսօր Կայս. Պալատ կ'երթայ՝ Պայրամի ասնին առթիւ շնորհաւորութիւններ մատուցանելու յատ Կայս. Գահոյից, եւ յետոյ շնորհաւորական այցելութիւն կու տայ պալատական ատաքանին, ինչպէս նաեւ նախարարներուն։ Ն. Սրբազնութիւնը վաղն ալ կը շարունակէ իր շնորհաւորական այցելութիւնները։

— Ս. Պատրիարքը ուրբաթ, շաբաթ եւ երէկ իր ընակարանին մէջ զբաղեցաւ եկեղեցական գործերու վերաբերեալ գրեթէ պատրաստութեամբ։

— Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէի հսկայ. 27 թուականի գրութեամբ մը կ'իմացնէ Էջմիածնի՝ Ն. Ս. Օծութիւն Ս. Հայրապետին թէ Հայ. Եկեղեցւոյ վարչութեան համար ծրագրուող նոր օրէնքը մինչեւ որ հաստատուի թէ՛ ինք (Ս. Հայրապետը) եւ թէ Սինօդը նոր առաջնորդ կամ վանահայր չընտրէ, վարդապետ, քահանայ եւ սարկաւագ չը ձեռնադրէ եւ ձեռնադրութեան ալ արտօնութիւն չտայ, եւ ուստերիչ կամ ուրիշ պաշտօնայ չանուանէ առանց առաջարկելու կառավարութենէն արտօնուելու, այլ անոնց անունները հաղորդելով կովկասի կառավարչապետին, եթէ ընդունելի ըլլայ, այն ատեն կարգէ կամ ձեռնադրէ։ Մայր Աթոռոյ մէջ խորունկ սրտայուզում յառաջ բերեր է այս գիրը։

—Տնտեսական Խորհուրդին վերջին նստին մէջ՝ որ տեղի ունեցաւ Ասլանեան Դէորդ էֆ.ի տտենապետութեամբ, հետեւեալ անօրինութիւններն եղան։ Նորընտիր անդամ Խաչատր էֆ. Տէմիրճիպաշեան բացակայ էր նստէն։—1։ Խաչատուրի Թաղ. Խորհուրդը իր ղրկած գրեթով, արտօնութիւն խնդրած էր եկեղեցւոյն Բերայի մէջ ունեցած մէկ գեռնին վրայ երկու քարաշէն տուներ կառուցանելու, յատկացնելով ան՝ անց չինութեան ծախքերուն՝ յանուն Թաղին Ս. Ներսէսեան վարժարանին Ղալաթիոյ Խնամակալութեան քով գտնուած մէկ դումարը, ինչպէս նաեւ կորդ մը արժեթուղթերու արժէքը։ Խորհուրդը քննելով ներկայացեալ առաջարկութիւնը, ինչպէս նաեւ կառուցանելի չէնքերուն ծախուց ստորագրելիքը, չնայուր նկատեց տուներու չինութիւնը իրենց հաստատեր կալուած նոյն եկեղեցւոյ եւ վարժարանին, եւ որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ հաճի խնդրուած արտօնութիւնը շնորհել։—2. Դանիելի եկեղեցւոյ սեպական կալուածներէն Սբրա մահալլէի թիւ 9 տունը, որ մասամբ այրած էր վերջին հրդեհի մը առթիւ, ապահովագրուած ըլլալով «Իւնիոն»ի կողմէ, այս մասին ընկերութեան Տնօրէնութեան հետ հարկ եղած բանակցութիւնը կատարուելով, սահմանուած գումարը գանձուեցաւ, եւ որոշուեցաւ յանձնարարել Թաղ. Խորհրդոյ որ եկեղեցւոյ մատակարարական վիճակը պատկերացնող յայտագիրը փութացնէ, ըստ այնմ կարեւորը անօրինուելու համար։—3. «Իւնիոն» ապահովագրական ընկերութեան ընդհանուր քնիչ Ներսէս էֆ. Օնանեան ի դիմաց ընկերութեան ներկայանալով Խորհուրդին, տեղեկութիւն պահանջեց Գասպրիւղի եկեղեցւոյ սեպական կալուածոց ապահովագրութեան մասին նոյն ընկերութեան եւ Թաղ. Խորհուրդին միջեւ ծագած խնդրոյն նկատմամբ իրենց մատուցած բողոքագրին արդեանց վրայ։ Խորհուրդը պատասխանեց թէ խնդիրը արդէն նկատողութեան առնուած եւ պէտք եղածը տեղեկագրուած է Աղգ. կեդր. Վարչութեան։—4. Եգիպտոսի առաջնորդը իրեն եղած հարցման մը պատասխանելով, բոլորովին անհիմն կը նկատէր լրագրական այն հրատարակութիւնը թէ Եգիպտոսի Գաւառ. Վարչութիւնը ձեռնարկեր ըրած ըլլայ տեղւոյն ազգ. կալուածները գրաւի դնելու եւ գոյանալիք դրամով կառուցանելու ազգ. վարժարանը։ Խորհուրդը որոշեց արձանագրել ի տեղեկութիւն։— 5. Օրթաքէօյի Թաղ. Խորհուրդը պատկերացնելով եկեղեցւոյ անասուկին արդի մատակարարական վիճակը, անոր պարտուց բարձման եւ մատակարարութեան կանոնաւորութեան միակ միջոցը կը նկատէր նուազագոյնդ մը կազմակերպել եւ արդեամբը յանձնաձեղ պէտքերը։ Խորհուրդը նկատողութեան առնելով այս առաջարկութիւնը, պէտք տեսաւ նախապէս խորհրդակցութիւն մը կատարել Թաղ. Խորհուրդին հետ եւ որոշեց իր յաջորդ նիստին հրաւիրել անոր դէպանը։ — 6. Խորհուրդը Բարերդի Առաջնորդ Տեղապահին մէկ գրէն տեղեկանալով որ կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը տակաւին չէ կատարած վճարումը՝ եկեղեցւոյ սնուկին Խուփ գիւղի վարժարանին յատկացեալ կտակարարի գումարին, որոշեց վերստին յանձնարարել որ փութացնէ այդ գումարին առաքումը, որոնց մեծապէս կը կարօտին Խուփ գիւղի եկեղեցին ու վարժարանը։ — 7. Խորհուրդը լսեց քնիչ էֆ.ներու կողմէ կատարուած տեղական քննութեան արդիւնքը՝ Օրթաքէօյի եւ կեղեցւոյ նախկին Թաղ. Խորհրդոյ մատակարարութեան հաշուոց մասին՝ 1899 մայիս 1էն 30 սեպտ. 1902 եւ որոշեց վաւերացնել հաշիւները, եւ եկեղեցւոյ մատակարարութեան մասին իր տեսութիւնները յայտագրել Ս. Պատրիարքին։ — 8. Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Թաղ. Ժողովոյ մէկ պաշտօնագիրը՝ որ կը վերաբերէր Պատրիարքարանի յատուկ օրէնգդէի մը անուանման խնդրոյն, եւ յետ խորհրդակցութեան որոշեց իր տեսութիւնները վերջին յայտագրել Ս. Պատրիարքին։ — 9. Բերայի եկեղեցւոյ վաղգէն Դրնավոլա փողոցի թիւ 27 տան խնդիրը ուշադրութեան առնելով, որոշեց հարկ տեսնուած օրինական քննութիւնները լրացնելու համար յայտագրել Ս. Պատրիարքին։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Օր. Երանուհի Ա. Գէտեասեանի ընդ Տիրան էֆ. Մարաիկեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի մէկ ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Պասմաճեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ԳԱԼՑԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Գալֆ. Ազգ. Աղջկ. Որբանոցի Տիկնանց Պատ. Խամակալութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ այն բարեսէր անձնաւորութիւններուն անունները՝ որոնք, յանուն ոլորտ հիներուն իր դիմումին, սիրայօժար նուիրատուութեամբ պատասխանեցին։

Տէր եւ Տիկին Օ. էֆ. Ալալմանեան 2 օսմ. ոսկի ճամբորդութեան առթիւ, Բարեսէր սին 1 օսմ. ոսկի նշանատուութեան մը առթիւ, Արամ էֆ. Սամպոլլեան 1 օսմ. ոսկի, Սէմերճեան եւ Տուտեան էֆ. 3 մէճիտ, եազմաճի Շիրինեան էֆ. 1 մէճիտ, Սահակ էֆ. Բարեան 25 չէքի փայտ, Ե. Ս. Տէր Ասարեան էֆ. 1 տուէն եւրեպի խավլու, Միսաք էֆ. Էլիկիւզլեան 3 թօփ սարկեցու, Ե. Սէլեան էֆ. 20 մէթր քաղմիր, Մուրատեան էֆ. 1 ծրար կոկալցու քլէթէն, Ս. Աստուաձեան էֆէնտի 2 ծրար վիլի 2 ծրար սուլիքան, Ա. եւ Մ. Բարալէօղլեան երկու ծրար ֆլէրը, մէկ ծրար պասմա, Իրրանիսեան եղբարք 5 ծրար ամիլքան, Խաչատուրեան եւ որդիք 3 տուլէն գուլպայ, 2 տուլէն թաշկինակ, Մարկոսեան եղբարք 1 ծրար ներկակ ֆանէլա, 1 ծրար բուրդ ֆիստանցու, Բարսեղ էֆ. Ղազարոսեան 1 չինի վառարան՝ իր խողովակներով մէկտեղ, Կեսարեան եղբարք էֆ. 1 պարկ շաքար։

Ի դիմաց խնամակալութեան
Մայր Գալֆ. Ազգ. Որբանոցին
ՔԻՍՏՍԻԼ ՄՏՐՊՏ. Դ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Խաչագիւղ, 6 դեկտ. 1903

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱՅԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՊԼԿՈՒԱՏ, 20 դեկտ.—Սկիւպի մատրաղիա Տ. Ֆիրմիլիան հոս մեռաւ երկար հիւանդութեան մը հետեւանքով։ Մարմինը Սկիւպ պիտի փոխադրուի։

ԿՄՈՒՆՏԷՆ. — Այսօր կատարուեցաւ նշանախօսութիւնը Մէքլէնպուրկ-Շըվէրինի մեծ դուքսին Քրմպրլէնտի Ալէքսանտրա իշխանուհիին հետ։ Մեծ դուքսը 22 տարեկան է եւ իշխանուհին 21։

ԲԱՐԻԶ.—Նշանաւոր քննադատ, փիլիսոփայ եւ գրագէտ Պ. Մաքս Նորտաու, երէկ ներկայ կը գտնուէր Սորբոնի դասերու երեկոյթի մը, երբ մարդ մը երկու անգամ ռէվոլվէր պարպեց անոր վրայ։ Առաջին գնդակը Պ. Մաքս Նորտաուի քովէն անցաւ. իսկ միւսը ուրիշ ներկայ մը վիրաւորեց։ Այդ մարդը ըսաւ թէ ինքռուս է եւ ուզած է սպաննել Պ. Մաքս Նորտաուն՝ հաւանած ըլլալուն համար Պ. Զէմպրլէնի առաջարկը թեան՝ հրէական դաղթականութիւն մը հաստատելու արեւմտեան Ափրիկէի անգլիական բաժնին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Պալֆուր անկողնոյ կը ծառայէ ինֆլուէնցայի հետեւանքով։

ՎԻԵՆՆԱ.—Տանիմարքայի թագաւորը կմիջնորդէ ժամանեց։ Ներկայ գտնուեցաւ Քրմպրլէնտի դուքսին արծաթեայ հարսանիքին։

ԲԱՐԻԶ.—Տրէյֆիւսի դատին քննիչ յանձնաժողովը վերաքննութիւնը ընդունած ըլլալով, պարութան յանձնուեցաւ վճռաբեկ ատեանին։

—Լոնտոնէն ա եւ է հեռագիր չհասատաեց Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի յարաբերութեանց մասին չարաթ օր Սակարանին մէջ եղած վրդովիչ լուրերը։ Կարգ մը լուրերու նայելով, ընդհանուրակը, Ճաբոն հաչտարար պատասխան մը պիտի տայ Ռուսիոյ։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի ներքին գործոց նախարարը Երեսփ. Ժողովին ներկայացուցած ծրագիր մը, որով կը խնդրուի արտօնել Բարիզ քաղաքը՝ հարիւր միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը կատարելու համար։

ԵՈՒՈՀԱՄԱ.— Ճաբոնի ծովային նախարարութիւնը պատրաստութիւններ կը տեսնէ՝ նաւային ցոյցի մը կատարումը հաւանական նկատելով։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Սէուլի ամերիկեան դեսպանը կը ծանուցանուցէ թէ մեծ մասնաշնչութիւն կը տիրէ Քէրէյի մէջ։ Դեսպանը կը պահանջէ ամերիկեան մարտանաւ մը ղրկել քորէական ջուրերը։ Մ. Նահանգաց ծովային նախարարութիւնը Ուիլիվիկեան թնդանօթակիրը պիտի ղրկէ։

ԲԷՐԼԻՆ.— Զինական ազբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով Ռուսիա եւ Ճաբոն համաձայներ են վէճի առարկայ եղած խնդիրներուն վրայ, որով ամբողջական կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ բացի երկրորդական մէկ քանի կէտերէ որոնք յետայ պիտի կարգադրուին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր Պայրամի առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց է թէեւ, սակայն օսմանեան քոնսոլիէի գիշեր է 97 ղրշ. 12 փարա։ Բայց հաչուեւյարդարման օրն ըլլալով հաւանական 10 փարա Բիբոը զեղչելով, 97 ղրշ. 2 փարա կը սեպուի։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1903-1904
Զ. ՏԱՐԻ

Բ. ՄԵՍ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Յառաջիկայ դեկտ. 21ի երկուշաբթի դիշերը, Իւրեան Ֆրանսէզի մէջ, երկրորդ մեծ նուագահանդէսը պիտի տրուի Կ. Պոլսոյ երաժշտական Ընկերութեան կողմէ, նուագապետութեամբ Պ. Նավալի եւ աջակցութեամբ Պ. Թ. Վարոսի։

Առաջի նուագահանդէսին յայտագիրը.

Ա. ՄԱՍ

Վակներ «Լը վէսս ֆանթոմ» (Ա. Օտիսիոն) «Բէօր տէ Ֆրլէօզ», Թրանսքրիպտն բար օրքէսթր։

Լիսթ «Մէֆիսթօ վալս» (Ա. Օտիսիոն) Վիէս թան։ «Լը Ռոսիներ» սոլօ տը վիոլոն, Պ. Թ. Վարոսի կողմէ։

Բ. ՄԱՍ

Շուման «Մանֆրէտ», ուվերթիւր։
Մասրնէ «Սու լէ Թրէէօլ» a) Ֆրակման տէ «սէն անսէէն» b) «Լէնվոքասիոն», Ֆրակման տէ «զ'էրինիա» քլարինէթ սոլօ. Պ. Շուարց— վիոլոնսէլ սոլօ, Պ. Թրոքանիի կողմէ։
Մոսքովսքի Մարկուէնա տիւ պալէ սը լ'օքերա «Պօռպիրի»։

3—3

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս ամ. ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթ խառնուած Քրմանորթի հանքային ջուր, եւ լուսագոյն ապդիւնը ձեռք բերի։

ՅՈՒՍԻՖ. ՄԱՆՈՒԿԻԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.
ՄԻԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ
Եկեղեցիների պարտաքուղիներու կտրօնի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բայց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուցեալ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտատոմսերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պարտաթերթ, երկրին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթեռնելի կամ աւերուած եւ նորէն գրուած թուանշանները պարունակող պարտաթերթերը պիտի մերժուին։ Պարտաթերթը պէտք է թուական ունենան եւ օրինաւոր կերպով սարքուած ըլլան։ Հացէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն տրամադրութենը տակ կը դնէ պարտաթերթի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատասխանեն պարտրոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տուող այն պայմանաժամը որուս միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները ու ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տերերուն ստորագրելի պիտի ներկայացուին ստորագրեալ եւ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէն չանած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը աւարտելէն եռքը Պանքան այդ ստորագիրները ներկայացնողներուն տրամադրութենը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

* *

Օսմ. Կայս. Պանքային Ադրիանդրիոյ (Եդիպտոս) մասնաճիւղը կը ծանուցանէ թէ, հետեւեալ արժեթուղթերը, որոնց անունները եւ թիւերը ստորեւ կը հրատարակուին, գոյացուած են Պ. Է. Մալիդոլի քովէն (Ադրիանդրիա)։

75 բաժնեթուղթ՝ Ադրիանդրիոյ ջուրի ատանուն ընկերութեան
Թիւ 2333-34, 2349-53, 2432, 2623 30 2976–77, 3312, 3671-72, 4484-85, 4657-60, 4797, 4822, 6224, 7295–300, 7490, 7636 –37, 7791–2, 7916–20 8080–84, 8259–71, 8713. 11603. 12687-89. 12879, 14860-62, 15391-92.

Եգիպտոսի ազգային Պանքային
190 բաժնեթուղթի 23 սերթիֆիքա
(Երրորդ անգամ հրապարակ հանուածը)
(3me emission)

Թիւ 0677–0680 — 4 սերթիֆիքա՝ 5 բաժնեթուղթի. այսինքն 20 բաժնեթուղթ
Թիւ 1967–1974 — 8 սերթիֆիքա՝ 10 բաժնեթուղթի, այսինքն 80 բաժնեթուղթ
Թիւ 1445–1448 — 4 սերթիֆիքա՝ 5 բաժնեթուղթի. այսինքն 20 բաժնեթուղթ
Թիւ 2944–2950 — 7 սերթիֆիքա՝ 10 բաժնեթուղթի, այսինքն 70 բաժնեթուղթ

10 ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹ՝ ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ ՏԷ

ՅՕԳԱՑԱՒ եւ ՅՕԳԱՏԱՊ

Ա.ՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաքաններէն

Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Յօդատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, սէզքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Դալաֆեան խան թիւ 5։

կը գտնուի նաեւ Վիէնան Գասապեան էֆիի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Գաւառները երեք չէնչ պակաս մի դրկուիր

Գաւառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

HUILE de HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցոյանի է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ամմեռը ո՞քան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը ուելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հոգ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անստգիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ չիչերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Իւնիօն ատ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաչխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլորնչանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հոգ մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

Իբրեւ ոսնապաք ցը co եւ սուս կը պարունակէ

Միակ տէրն է Թ. Բ. Հոգ, 2 թիւ, Բասթիլիոն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Լոնտոնի Մանների քով, Նուսուֆեան խան, Պոլիս։ 25—30

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

Ա.ՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ

Դրամագլուխ եւ պահեստ

ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ. գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ինկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՅՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
14—104

ԱԼԱ ՆԻՒ-ԽՕՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄՆԱԿԱՐԿԻՐ ՄԻՋԱԶԳՈՒՑԻՆ ԿԱՆԱՑԻ Ա.ՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուս փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Տուեալներ 1ին երաչխաւորեալ գոյքեր՝ Ֆր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ՅՈՐՔ 600,000ին ունի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը. և որոնց կը պատկանի բոլոր յարկերը։ 1901ին ապահովագրեալներ գնահատուած չափահասութիւնն դրոշմով մը կնքուած է Բոլորնչանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հոգ մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

Գլխաւոր գործակալ՝ Գ. Ի. Զաւոյ Մարմարաղլու. Զարլըքը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր նեկայացուցիչ չունի։ 194

ՊԷՅԻԿԹԱՇԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՁԵՒԵՐՈՎ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Բերա Մեծ Փողոց, թիւ 77

ՓԱՑՏԻ ՎՐԱՅ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դուռներ եւ պատուհաններ, զարդական ցցուակներ, մոզայիք տախտակամածներ, եւայլն։

ԽՈՒՍԱՓԱՐՏԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՓԵՐ

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱԼԻՄԱՏԻՊ ԼԻԹՈԳՐԱՖՆԵՐՈՒՆ

Լինոլիում

Անկիզելի, անձայն ու առողջապահիկ տախտակամածներ գաւիթներու, թերասներու յարդարումներ եւ մարմարի առարկաներով։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՄԲՈՂՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Կեղծերէն զգուշանալ, որոնց հեղինակներուն դէմ բան օրինի դատ պիտի բացուի։ Դիմել Պէյիքթաշի գործարանը, Տէրէքիի փողոց։

Լինոլիում

ՕՍՄ. Ա.ՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Բրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը

(20 սեպտ. 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՂԷՆ ԽԱՆ, Գալաթա Չէյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Գանքայի մասնաճիւղը Սէնէ Խան Հ-գոտը փողոց Օսմ. Նամակատան դիմաց։

Գլխ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւոյ
Մարմարաղլու. Զարլըքը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր նեկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՅԱՆԹԱՑԹԻՂ

THE SINGER MANUFACTURING Ie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տակունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղաքամեդալներ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բոլոր Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Ֆոն Մարչելի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի հետ։
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարլը պէյզ, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլու ի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇՈՆԱՒՈՐ

Ընդհանուր Հրդի կ Գոլոսոյ Ուշեռայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Ֆօգս	1011	Մալմ	724	Բօգտրիս	186
Ալէքս	3607	Գոնկ	2906	Ֆրօտոս	1695	Մարէնկոս	2273	Մարֆս	1113
Անճէլս	1541	Գրոսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ծիրիս	1735
Արիոսզս	2271	Տիտս	4311	Հիտալիս	1581	Միրտոս	3557	Միլիս	1193
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Ճէրէս	1200
Պորտոինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3660	Մենդիպէլլս	1735	Թասոս	1328
Պրաւս	1076	Տրարս	1713	Հուանգէ	595	Մաւրիկս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Պրիմս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թարս	3827
Պրիֆիլս	4431	Իպրս	2464	Իսաոս	5540	Օհիս	4100	Թոլէտս	1470
Գէլրս	1671	Իսորասս	1820	Ջիլնս	1060	Սնեարս	4036	Թորբիտս	487
Գարիբոս	1337	Իրազս	1841	Ջիլէս	1083	Օրլանտս	1535	Ուրպէնս	2429
Գամէս	1244	Ջիտս	954	Ջոլբինս	2337	Քալէրմս	1837	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ջինլանս	1828	Ջօվնս	1700	Քոլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ջիսմինիս	849	Լէս	1053	Լիանդս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4852	Լէբանէս	2272	Ռինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Գանիլիս	3060	Լինկոլնս	1843	Ռօլս	1613	Զէրս	1200
Գոլրաստս	4235	Նիդոնս	1243	Լօրէնցս	3191	Ռուսէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հրդէն հոս հասած է։

Հարցաքննութիւնը, նաւատեղ Գրօֆիք։

Դիմել առ գլխաւոր գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՐԻՔՍՕՆ
Թիւ 23—24. Փէյէրօ Մեկիէք խան. Գալաթա 577

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նոր, լաւագոյնը, եւ բոլոր Քրանսական հաւրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գունագեղ ապ. ալ անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր Քուով հատորներով, լոքի կատարեալ և իրականացած նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին մշակը, մարդկային գիտութեանց ամէն հիւղերուն մէջ։ Մանրամասն կը պարունակէ բազմաթիւ զատկերներ ամենամեծ խնամքով գրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռու, երկրաչափական գծագրութիւն, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէշներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի սեռերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 15ի մինչեւ հոս 400 սեռ պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախընտրեն հատորին, գործը ընդունիլ 10 սեռերէ բաղկացեալ անկազմ սեռերով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով։ Գիրքին հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները այդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը հետեւեալն է։ { 196 ֆրանք առանձին տեսրերով կամ սեռերով եւ կամ երկնագոյն հատորով
{ 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանաւանդ) շաբաթ անգամն իւրաքանչիւրը հատորը, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, սակայն մանաւանդ առաջին վճարումը ըլլայ առարկրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով առարկրու

դիրքն կը Ձայ ազատայ գինի բարձրացումներէ, նոր իսկ եթէ ապրիլի պարկներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Նիդրոսին 16 սեռանոց պարկ մը՝ իբր նմոյշ պիտի դրկուի ձրիաբար։

COMP. RUSS

Navigation à Vapour et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբարաւան հրթեւեկութիւններ

Ծուլիս

Գշ. 9/22 Սեվաստարոյ ժամը 10ին առտու։ Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Դիոս, Թարսպոլուս-Շամ, Գերուն, Նահիա Բոր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Սշ. 11,24 Սուէսա ժամը 10ին առտու։

Շբ. 13/26 Մէրսինա, Իզմիր, Միրէ, Ալեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։ Սուէսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ ԵՒ ՀԱՅՖԱՅԻ

Ն. ԲԱՂԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԷԶՈՒԱՍ ՇՈՒԳԵՆԱՒԻՐ

Դեկտ. 21ին Գիրիճի, Սեւ ծովէն։

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Դեկտ. 22ին Գիրիճի, ուղ. Մարսիլիա։

Ամենը ուղղուած թղթերի համար։

Առաջին նաւուն 245 ֆրանք, բնակարանը 75 ֆրանք։ Տեղեկութիւնները համար դիմեցէք Գալաթա Գարա Գիւղ Հանի Գրասենեակը։ 516 Ռ. ԲՐՈՒՈՒ

ՓՐԱՆՍԷՍ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ամէն ամիսը հրկու անգամ կը բաղնի Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ֆիէրնիա	13900	Միլտանիա	3592
Մարսանիա	18900	Թասքանիա	4847
Լուքանիա	12950	Վէրնա	3228
Քամանիա	12950	Ծաստա	2348
Սալամանիա	8843	Թիրիա	2936
Ֆինիսիա	8128	Շիրիա	1932
Ֆիրենիա	8120	Սարմատիա	3558
Սերբիա	7392	Սիրիա	148
Սուրատ	7389	Գերմանիա	10

ՀՍԼԻ և ՍԱՆԹԷՐ

Joly et Seager

Մարմարէրի խան, թիւ 6, 7, 8 Գալաթա

Բերա Գրան Ռուսթեմ փողոց։ 253

ՄՈՍ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Գօրոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բաղնող օգնակներ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիսս	2500
Անդիս	3000	Նեբիս	2400
Թէյսը	3000	Ծաստիս	2250
Գիանդուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Ոսֆնրս	2000
Ծեմանի	3000	Նասրին	1500
Մարիօնիս	3500	Գիւլա	150

Դիմեցէք Ռ. ՈՒՐՔՈՒ և ԸՆԿ. Գալաթա խան ԱՂԷՔՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 1

ՅՕՐԼԷՍ. ԼԼԷԼԼՆԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջեւ բաղնող օգնակներ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Լիվրբուլիա	10500	Նուբիա	3800
Առաջնեան	10500	Ինիբրիտ	3500
Գէորգիան	10500	Պրիտան	3000
Լանկասթրիան	9000	Պէնբրոք	3500
Տրանսիլվանիա	9000	Արապան	3500
Հոլսթէյնիան	8000	Ռեթենեան	2200
Հոլսթիան	8000	Անտուերպան	2200
Գասքոնիան	8000	Ֆլորիդան	2500
Ֆիրնիսիան	8000	Լէսթիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեա	[illegible]
Վանսնիան	3700	Գրոզոզ	[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիսաբոն	[illegible]
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ապրանքէն կը խնդրուի իրեն ապրանքի ապրանք փոխադրելու համար Լիվրբուլ մաքսատունը։ Նաւերը [illegible] 24 ժամ առաջ։

Ամենայն տեղեկութիւնները կարող քիչ մը [illegible]

ԻԶՄԻՐ ԼԼՅՈՆԴՆ

Զուլիֆար, ճարտարի [illegible]

Գլխաւոր գործակալ՝ ՅՈՒՐԵՂ ԽՈՒՄՈՒՏՅԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Եւրեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԵՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. թ. 223 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շեհիր ժմ.	3	—
12	42	» Կէօջէ Գրուբ »	2	20
1	39	» Սապանճա Բունար »	1	38
2	33	» Ալասունա »	12	42
3	15	» Զէքիւրիէր »	11	53
4	10	» Տէօյէր »	11	5
4	39	» Իհսանիյէ »	10	20
5	3	» Համամ »	9	53
5	14	» Կազլիկէօլ Համամ »	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9	18
6	41	» Գէօյիւք Զօլանլար »	8	20
7	36	» Ջայ »	7	33
8	21	» Իսհակլու »	6	40
8	45	» Նասրիան »	6	15
9	16	» Աք Չէհիր »	5	53
9	48	» Աղալի ցեօյ »	5	13
10	30	» Զավուշլը ցեօյ »	4	35
11	8	» Իւկին »	4	3
11	55	» Արբ-Խանը »	3	9
12	50	» Հրայ-Ինի »	2	27
1	22	» Մէյսան »	1	47
2	22	» Բունար-Գիւլը »	12	42
3	—	ժմ. Գոնիա ժկն.	12	—

ԷՍԿԻ ՇԵՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. թ. 122 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. թ. 121 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շեհիր ժմ.	11	—
1	44	» Աք Գունար »	10	12
2	24	» Այրի Բէյ »	9	46
3	4	» Գէյլիք Սիմուր »	8	58
4	9	» Մարիցեյ »	8	1
4	58	» Գիլէր »	7	4
5	35	» Սասիլեր »	6	27
6	9	» Գէյլիք Բէօվրու »	6	—
7	3	» Բոյաթլի »	5	16
8	21	» Մալի Բէյ »	3	49
9	15	» Սէնէան Բէյ »	2	47
10	—	ժմ. Էսկիշիր մկն.	2	—
Իրկն.			առտ.	

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԼՕԹԱՀԷՄ

ԵՐԹ Կառ. խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴԱՐՕՂ Կառ. խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
Թ. 322	Թ. 324		Թ. 321	Թ. 323
2	35	մկն. Ալասունա ժմ.	2	—
2	55	ժմ. Քէօթահիա մկն.	1	40

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴԱՐՕՂ Կառ. խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
Թ. 422	Թ. 424		Թ. 421	Թ. 423
6	30	մկն. Համիտիէ ժմ.	6	—
6	48	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	5	42